

T.C.
Avrasya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
İşletme Bilim Dalı

**BORSA İSTANBUL'DA FAALİYET GÖSTEREN SAVUNMA
SANAYİ ŞİRKETLERİNE AİT FİNANSAL TABLOLARIN
TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI
BAĞLAMINDA ANALİZLERİ**

Ayşe KOCA

Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2018

TRABZON

**BORSA İSTANBUL'DA FAALİYET GÖSTEREN SAVUNMA
SANAYİ ŞİRKETLERİNE AİT FİNANSAL TABLOLARIN TÜRKİYE
FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI BAĞLAMINDA
ANALİZLERİ**

Ayşe KOCA

**Avrasya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı
İşletme Bilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. M. Asif YOLDAŞ

Temmuz 2018

TRABZON

TEZ ONAY FORMU

İşletme Anabilim Dalı, İşletme Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Ayşe KOCA tarafından Prof. Dr. M. Asif YOLDAŞ yönetiminde hazırlanan "BİST'de Faaliyet Gösteren Savunma Sanayi Şirketlerine Ait Finansal Tabloların TFRS Bağlamında Analizleri" başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 27/07/2018 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Mustafa Kalsal

Jüri Danışmanı

Prof. Dr. M. Asif Yolcu

Dr. Öğr. Üyesi Abdülkadir Öztürk

Tez savunması ile ilgili yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylanır.

ENSTİTÜ MÜDÜRÜ

ETİK BEYAN SAYFASI

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmana doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunduğunu beyan ederim. 27.07.2018

Ayşe KOCA

ÖZET

KOCA, Ayşe. Borsa İstanbul' da Faaliyet Gösteren Savunma Sanayi Şirketlerine Ait Finansal Tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları Bağlamında Analizleri, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2018.

Artan küreselleşmeye bağlı olarak işletmelerde finansal sorunlarda artmıştır. Bu sebeple daha karmaşık hale gelen işletmelerde ortak bir muhasebe tekniği ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla Türkiye Finansal Raporlama Standartları ortaya çıkmıştır. Yapılan bu araştırmada, Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren savunma sanayi şirketlerine ait finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları göz önünde bulundurularak analizleri incelenecektir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, işletmeler ve ortakları için mali analiz teknikleri açısından yarar sağlamak, yatırımcılar için ise doğru ve karlı yatırım kararları vermelerine katkıda bulunmasını sağlamaktır. Savunma sanayi şirketleri kapsamında yapılan bu çalışma da; ASELSAN, OTOKAR, KATMERCİLER ve TÜMOSAN anonim şirketleri incelenmiştir.

Elde edilen veriler finansal analiz, karşılaştırmalı tablolar analizi, oran analizi doğrultusunda değerlendirilmiş olup finansal durumları analiz edilmiş ve gerekli yorumlamalara yer verilmiştir. İşletmelerden elde edilen bulgular mali ve finansal durumunu ortaya koyar niteliktedir. Yapılan bu çalışma ile hem geçmiş hem gelecek için işletmeler ile ilgili tahmin yapma fırsatını ortaya çıkarmış olup; incelenen işletmelerin finansal ve mali durumuna gerekli açıklamaları sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Finansal Analiz, Mali Analiz Teknikleri, Türkiye Finansal Raporlama Standartları.

ABSTRACT

KOCA, Ayşe. Borsa Istanbul in Turkey Operating in the Financial Statements of the Defense Industry Company Analysis in the Context of Financial Reporting Standards, M.Sc., Trabzon, 2018.

Due to increasing globalization, businesses have increased in financial problems. For this reason, the need for a common accounting technique has arisen in more complex businesses. Turkey has emerged to meet the needs of this Financial Reporting Standards. Made in this research, exchange of financial statements of the defense industry company operating in Istanbul, Turkey Financial Reporting Standards will be examined taking into consideration the analysis. The purpose of working in this context is to make a profit in terms of financial analysis techniques for businesses and their partners, and to make investors contribute to making accurate and profitable investment decisions. This study, carried out within the scope of defense industry companies, ASELSAN, OTOKAR, KATMERCİLER and TUMOSAN joint-stock companies have been examined.

The data obtained are evaluated in the direction of financial analysis, comparative table analysis, ratio analysis and their financial situation is analyzed and required interpretation is given. Findings from businesses reveal the financial and financial situation. With this study, it is possible to make estimations about the businesses both for the past and the future; provided the necessary explanations for the financial and financial situation of the insured enterprises.

Keywords: Accounting, Financial Analysis, Financial Analysis Techniques, Turkey Financial Reporting Standards.

TEŞEKKÜR

BIST’ de Faaliyet Gösteren Savunma Sanayi Şirketlerine Ait Finansal Tabloların TFRS Bağlamında Analizleri konusunda hazırladığım ve çalışmada geçirdiğim süreçte benden yardımlarını esirgemeyen hocalarım sayın Prof. Dr. M. Asıf YOLDAŞ ve sayın Doç. Dr Selçuk BALI’ ya teŐekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bugüne kadar maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme ve her an yanımda bulunan arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar DİZİNİ.....	vii
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TFRS'YE GÖRE FİNANSAL ANALİZ KAVRAMI VE AÇIKLAMALAR

1.1.Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması.....	4
1.2. Temel Finansal Tablolar Tfrs'ye Göre (Bilanço)	5
1.2.1.Bilançonun Düzenlenmesi	7
1.2.1.1.Hesap Tipi Bilanço	8
1.2.1.2.Rapor Tipi Bilanço	9
1.3.Finansal Durum Tablosu Tfrs'ye Göre (Gelir Tablosu).....	10
1.3.1.Gelir Tablosunun Düzenlenmesi.....	11
1.3.1.1 .Hesap Tipi Gelir Tablosu.....	11
1.3.1.2..Rapor Tipi Gelir Tablosu	12
1.4.Fonların Akışı Yoluyla Finansal Analiz.....	14
1.4.1.Fon Dağıtım Tablosu	15
1.4.2.Net Çalışma Sermayesi Değişim Tablosu	16
1.4.2.1.Net Çalışma Sermayesi Değişim Tablosunun Düzenlenmesi.....	17
1.4.3.Nakit Akış Tablosu	17
1.4.3.1.Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesi	17
1.4.4.Satışların Maliyet Tablosu	18

1.4.4.1.Satışların Maaliyet Tablosunun Düzenlenmesi	19
1.4.5.Kar Dağıtım Tablosu.....	20
1.4.5.1.Kar Dağıtım Tablosunun Düzenlenmesi	21
1.4.6.Öz Kaynak Değişim Tablosu	21
1.4.6.1.Öz Kaynak Değişim Tablosunun Düzenlenmesi.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL TABLOLARIN ANALİZİNDE KULLANILAN

TEKNİKLERİ

2.1.Statik (Duraksal) Analiz.....	24
2.2.Dinamik (Devrimsel) Analiz.....	24
2.3.Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz).....	25
2.3.1.Karşılaştırmalı Bilanço Ve Gelir Tablosunun Düzenlenmesi	25
2.4. Yüzde Metodu İle Analiz (Dikey Analiz)	26
2.4.1. Yüzde Metodu İle Bilanço Ve Gelir Tablosunun Düzenlenmesi.....	27
2.5.Trend (Eğilim Yüzdeleri) Metodu İle Analiz.....	27
2.5.1.Eğilim Yüzdeleri İle Bilanço Ve Gelir Tablosunun Düzenlenmesi	27
2.6.Finansal Rasyo (Oran) Analizi	
2.6.1.Likitide Durumun Analizinde Kullanılan Oranlar	30
2.7.Konuyla İlgili Türkiye’de Yapılan Çalışmalar.....	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BORSA İSTANBUL’DA FAALİYET GÖSTEREN SAVUNMA SANAYİ ŞİRKETLERİNİN TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI BAĞLAMINDA ANALİZLERİ

3.1.Çalışmanın Konusu	34
3.2.Çalışmanın Amacı.....	35
3.3.Çalışmanın Önemi.....	35
3.4.Çalışmanın Yöntemi.....	35

3.5.Çalışmanın Kapsam, Sınırlılıkları Ve Veri Toplama Tekniği..... 35

3.6.Uygulama Yapılan Şirketlere Ait Bilgiler.....	36
3.6.1.Aselsan A.Ş.....	36
3.6.1.1.Aselsan A.Ş. Finansal Durum Ve Gelir Tablolar Analizi.....	36
3.6.1.2.Aselsan A.Ş. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi.....	43
3.6.2.Otokar A.Ş.....	48
3.6.2.1.Otokar A.Ş Finansal Durum Ve Gelir Tablosu Analizi.....	48
3.6.2.2.Otokar A.Ş Karşılaştırmalı Tablolar Analizi.....	53
3.6.3.Katmerciler A.Ş.....	57
3.6.3.1.Katmerciler A.Ş Finansal Durum Ve Gelir Tablolar Analizi.....	57
3.6.3.2.Katmerciler A.Ş. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi.....	63
3.6.4.Tümosan A.Ş.....	67
3.6.4.1.Tümosan A.Ş Finansal Durum Ve Gelir Tablolar Analizi.....	67
3.6.4.2.Tümosan A.Ş Karşılaştırmalı Tablolar Analizi.....	72
SONUÇ.....	76
KAYNAKÇA.....	80
ÖZ GEÇMİŞ.....	84

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Hesap Tipi Bilanço.....	8
Tablo 2. Hesap Tipi Bilanço Örneği.....	8
Tablo 3. Rapor Tipi Bilanço	9
Tablo 4. Hesap Tipi Gelir Tablosu	12
Tablo 5. Rapor Tipi Gelir Tablosu	13
Tablo 6. Satışların Maliyet Tablosu.....	19
Tablo 7. Kar Dağıtım Tablosu	20
Tablo 8. Öz Kaynaklar Değişim Tablosu	22
Tablo 9. Aselsan AŞ'nin Finansal Durum Tablosu	36
Tablo 10. Aselsan AŞ'nin Gelir Tablosu	39
Tablo 11. Aselsan AŞ'nin Karşılaştırmalı Finansal Durum Tablosu	40
Tablo 12. Aselsan AŞ'nin Karşılaştırmalı Gelir Tablosu.....	42
Tablo 13. Otokar AŞ'nin Finansal Durum Tablosu.....	48
Tablo 14. Otokar AŞ'nin Gelir Tablosu.....	50
Tablo 15. Otokar AŞ'nin Karşılaştırmalı Finansal Durum Tablosu.....	51
Tablo 16. Otokar AŞ'nin Karşılaştırmalı Gelir Tablosu	52
Tablo 17. Katmerciler AŞ'nin Finansal Durum Tablosu.....	57
Tablo 18. Katmerciler AŞ'nin Gelir Tablosu	59
Tablo 19. Katmerciler AŞ'nin Karşılaştırmalı Finansal Durum Tablosu.....	60
Tablo 20. Katmerciler AŞ'nin Karşılaştırmalı Gelir Tablosu	62
Tablo 21. Tümosan AŞ'nin Finansal Durum Tablosu.....	67
Tablo 22. Tümosan AŞ'nin Gelir Tablosu	69
Tablo 23. Tümosan AŞ'nin Karşılaştırmalı Finansal Durum Tablosu	70
Tablo 24. Tümosan AŞ'nin Karşılaştırmalı Gelir Tablosu.....	71

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ADH	Alacak Devir Hızı
A.Ş.	Anonim Şirket
ATO	Asist Test Oranı
BİST	Borsa İstanbul
CO	Cari Oran
KVYK	Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
NÇS	Net Çalışma Sermayesi
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standardı
UVYK	Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
UFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

GİRİŞ

İşletmelerin en önemli fikir ve bilgi kaynağı muhasebe ve finansal analizdir. Muhasebe işletmelerin varlıkları ve kaynakları arasında sınıflandırma, yorumlama analiz etme gibi sorunlara çözüm odaklıyken finansal analiz ise, analiz teknik ve yöntemleri raporlama standartlarına uygulayarak işletmenin finansal durum yapısını ve faaliyetlerini açıklamaya odaklıdır.

Bu doğrultuda muhasebe, işletmeler arası karşılıklı ilişkiler ve işletme içi olaylar sebebi ile işletmenin varlıklarında, kaynaklarında giderlerinde ve gelirlerinde değişme meydana getiren tamamen yada kısmen mali nitelikteki işletmelere ait bilgileri kaydeden, sınıflandıran ve anlamlı bir biçimde özetleyerek, varılan sonuçları yorumlayan ve böylece işletme ilgililerine, amaçlarına uygun yararlı bilgileri sağlayan bilimdir. Muhasebe borç ve alacak ilişkisini izleme, işletmenin yönetimine yardımcı olma, işletmenin sonucunu takip ve kontrol etme, işletmenin istatistiğini çıkarma, işletmenin lehine kanıt toplama, denetleme aracı olma gibi görevleri üstlenir (Sürmen, 2012: 8).

Finansal analiz ise, işletmelerin varlıklarını sürdürebilmek, talep oluşturmak, talebi karşılayabilmek ve yükselebilmek, kalıcılığı sağlama ve kalitesini artırmak amacıyla farklı yatırımlar ve yatırımların ne yönde sağlanacağına ayrıca ne yönde finanse edilebileceğine karar vermek gibi amaçlar üstlenmektedir. Finansal analiz sayesinde işletmeler mevcut durumlarını ve geleceğini önceden tahmin etme ve planlama yapma şansına sahip olabilmektedirler.

Finansal analizin en önemli amacı işletmelerde mevcut durumları değerlendirilip, geleceğe ilişkin kararlar alınmasıdır. Mevcut durumun değerlendirilmesi açısından, işletmeyle ilgili verilerin toplanması ve yorumlanması önem arz etmektedir. Başka bir ifadeyle, işletmeyle ilgili değerlendirme ve kararların tutarlılığı, büyük ölçüde finansal verilerin doğruluğuna bağlantılıdır (Ceylan, 1998: 3).

Finansal analiz ve muhasebe birimi işletmeler açısından çok büyük öneme sahiptir. Bu fonksiyon Türkiye Finansal Raporlama Standartları dahilinde analiz edilmekte ve örnek uygulamalar ile desteklenmektedir. Yapılan bu çalışmalar işletmelerin finansal durum ve varlığının devamlılığını sağlamak için mevcut durumu analiz etmesi gerekmektedir. Bu sebeple finansal yönetim, muhasebe ve mali tablolar, bilanço gelir tablosu analizi yaparak finansal performansın ölçülmesine katkı sağlar ve elde edilen veriler ile çalışmanın önemi ortaya konulur.

Muhasebe bilgi sistemlerinden elde edilen sonuçların çevresel koşullara göre farklılık göstermeden amacına uygun bir şekilde gerçeği yansıtması gerekir. Bundan dolayı Türkiye Finansal Raporlama Standartları işletmelere objektif bir şekilde ortak bir düzen ve katkı sağlamaya yöneliktir.

Genel olarak işletmelerin amacı uzun dönemde kar ederek piyasa değerlerini en yüksek düzeye çıkarmaktır. İşletmeler bu amaçlarını gerçekleştirip gerçekleştirmediklerini anlamak için, finansal durumunun ve varlığının devamlılığı için başarı katsayılarını analiz ederek yorumlamalıdır. Bu analiz ve değerlendirmeyi yapamayan işletmelerin varlığının da anlamı olmayacaktır. Çünkü işletmelerin var olabilmelerinin anlamı amaçlarına ulaşabilmektir (Sarıaslan ve Erol , 2008: 171).

Türkiye Finansal Raporlama Standartları işletmelerin düzenlemiş oldukları mali tabloları hem biçimsel hem de içerik olarak etkilemiştir. Bu etkilerin işletmelerin stratejik kararlar almasında önemli ölçüde payı vardır. Bu açıdan bakıldığında çalışma, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının getirmiş olduğu farklılıklar doğrultusunda ele alınmıştır. Bu doğrultuda karşılaştırmış tablolar analizi yapılmıştır.

Karşılaştırmalı analiz ayrı tarihleri kapsayan zamanlarda düzenlenmiş finansal tabloların ilgi kalemlerinde meydana gelen değişikliklerin incelenmesi ve bu değişikliklerin değerlendirilmesini içerir. Karşılaştırmalı analizde kalemler arasındaki ilişki değil, kalemlerin zaman içerisinde göstermiş olduğu artış ve azalışlar incelenir. Bu bağlamda çalışmanın en büyük üstünlüğü incelenen işletmenin gelişme yönü hakkında görüş verecek verileri sağlamasıdır.

Söz konusu teknik ile hesaplanan artış veya azalışlar, hem tutar olarak hem de yüzde olarak gösterilir. Karşılaştırmalı analiz, farklı tarihlerde düzenlenmiş mali tablolarda yer alan kalemlerde görülen değişikliklerin incelenmesi ve bu değişikliklerin değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda çalışmada yapılan karşılaştırmalı analizde, belirli bir tarihte düzenlenmiş mali tablolarda yer alan kalemler arasındaki ilişki değil, fakat bu kalemlerin zaman içinde göstermiş olduğu artış ve azalışlar incelenmektedir (Akgüç, 1990: 246).

Karşılaştırmalı analiz içerisinde bulunan dönem ile bir önceki dönemi içerecek biçimde iki dönemli olarak düzenlenebildiği gibi, içerisinde bulunan dönemle birden fazla geçmiş dönemi içerecek biçimde, ikiden fazla dönemli olarak da düzenlenebilmektedir (Akdoğan ve Tenker, 1998: 511).

Bu çalışmanın amacına ulaşması için Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren savunma sanayi şirketlerine ait finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları bağlamında analizleri ele alınmıştır. Muhasebe ve finans yönetimini etkin hale getirebilecek işletmelerin faaliyetlerinde verimi artırmak için etkinliklerin bütünü ASELSAN, OTOKAR, KATMERCİLER ve TÛMOSAN anonim şirketleri kapsamında incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, işletmeler ve ortakları için mali analiz teknikleri açısından yarar sağlamak, yatırımcılar için ise doğru ve karlı yatırım kararını vermeye yardımcı olmaktadır.

Yapılan çalışmada niteliksel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sadece Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren savunma sanayi şirketlerine ait finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama standartları bağlamında analizi ile sınırlanmıştır. Elde edilen veriler bu savunma sanayi şirketlerinin web sayfalarında yayımlanan faaliyet raporları kullanılarak incelenmiştir.

Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkında bilgiler verilmiş, finansal analiz, finansal tablo kavramlarına açıklık getirilmiştir. İkinci bölümde finansal analiz teknikleri açıklanmıştır. Son olarak üçüncü bölümde ise borsada işlem gören Türkiye savunma sanayi şirketleri üzerine bir uygulama yapılmıştır bu çerçevede karşılaştırmalı analiz, oran analiz bazında hesaplanmış, değerlendirilmiş ve yorumlamaları yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TFRS'YE GÖRE FİNANSAL ANALİZ KAVRAMI VE

AÇIKLAMALARI

Finans, bir işletmenin firma değerini ve ortaklarının işletmeye koymuş oldukları sermayeyi en yüksek düzeye çıkarmak amacıyla, işletme için gerekli olan fonların elde edilmesi ve bu fonların işletmenin amaçları doğrultusunda etkin bir şekilde kullanarak verimli aktiflerine yatırılması anlamına gelmektedir (Gönenli, 1979: 3).

Finans, işletmenin içerisinde alınmış olan veya mevcut düzenlemelerin amacına ulaşmasında önemli bir rol üstlenen işletmenin faaliyet alanlarından birisidir. Örnek olarak, her hangi bir işletmede satış yükselmesi hedefleniyorsa, hedeflenen faaliyetler, üretim artırılması seyrinde izlenmelidir. Üretimin artırılması fazla miktarda fonksiyon ihtiyacını ortaya çıkaracaktır. İşletmeler doğasındaki bu ve bunun gibi kararlar ile işletmenin içerisindeki ve dışarısındaki mevcut denetimin artırılması, işletmelerin başarısının finans ile ilgili yönetimde ilişkisinin artacağını gösterecektir (Büker vd., 1997: 3).

Finansın işletme organizasyonu içerisindeki yeri çok büyüktür. İşletmelerin gelişimi ve büyümeleri açısından, kötü ekonomik şartlar içerisinde devamlılığını sağlamak ve amaçlarına uygun finans kararlarının verilmesine bağlıdır (Ercan ve Ban, 2005:5).

1.1. TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ İLK UYGULANMASI

Artan küreselleşme sonucunda işletmelerin finansal sorunları artmış olup ve dolayısıyla daha karmaşık bir hale gelmişlerdir. Bu durum ortak bir muhasebe tekniği kullanılması ihtiyacını ortaya koymuş ve bu ihtiyacı karşılamak maksadıyla Türkiye Finansal Raporlama Standart'ı karşımıza çıkmış ve bu alanda farklılık göstermiştir. Türkiye Finansal Raporlama Standart'ının amaçları, ilk defa uygulanan finans tablolarının dahil olduğu ara dönem finans raporlarının: (TMSK, 2008: 33).

Faaliyet dönemleri açısından karşılaştırılabilir ölçüde olan, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, gerçekleştirilen muhasebe teknikleri açısından uygun düzeyde ve düşük bir maliyetle elde edilebilecek optimal düzeyde kaliteli bilgi içermelerini sağlar. Türkiye Finansal Raporlama Standartları ilk defa uygulanan finansal tabloların kapsadığı dönemlere ilişkin olarak 'TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama' Standardı çerçevesinde ara dönem olarak finansal raporlama yapıldığı durumlarda, söz konusu raporların her birine uygulanmaktadır.(TMSK, 2009: 34).

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının ilk defa uygulandığı finansal tablolar; ilk kez Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak düzenlenen Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu olduğunun üzerlerinde açık ve koşulsuz olarak belirtildiği yıllık finansal tablolardır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları açısından herhangi bir durumda uygun olmayan lokallik açısından uygun olmayan lokal düzenlemelere göre hazırlanmıştır. Türkiye Finansal Raporlama Standartlarıyla bütün açılardan uyumu yakalamakla birlikte Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile net ve şeffaf bir biçimde açıklamalar içermemektedir (TMSK, 2010: 35).

Hepsi ile olamayıp bazı Türkiye Finansal Raporlama Standartlarıyla net ve belirgin bir uyum içerisinde olduğuna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmiştir. Lokal düzenlemeler açısından istisnai düzenlemeler bulunmamaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları açısından lokal olmayan kuralların uygulanacağı veya Türkiye Finansal Raporlama Standardının dışındaki düzenlemeler açısından yalnız işletme içerisindeki kullanım çerçevesinden Türkiye Finansal Raporlama Standartlarıyla uyum içerisinde hazırlanan ve de işletme yöneticileri ve hak sahipleri ile işletme dışındaki kişilerin yararına sunulmayan finansal tablolardır (TMSK, 2017: 36,37).

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına belirgin ve net olarak uyulduğuna yönelik bir finansal tablo sunulmuştur ve lokal düzenlemelere uygun olarak hazırlamalarına son verilmiştir. Lokal düzenlemeler açısından bir önceki faaliyet yılının tablolarında belirgin ve net bir şekilde Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uyulduğuna yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Türkiye Finansal Raporlama Standartları, bugünlerde hali hazırda Türkiye Finansal Raporlama Standartları uygulamakta olan işletmeler açısından muhasebe politikalarının yenilikler ve değişiklikler açısından uygulanamamaktadır (TMSK, 2017: 36,37).

1.2. TEMEL FİNANSAL TABLOLAR TFRS' YE GÖRE (BİLANÇO)

Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına geçmeyle birlikte, Türkiye Finansal Raporlama temel finansal durum tablosu olan bilançoda önemli değişiklikler teşkil etmektedir. Türkiye Finansal Raporlama Standartları açılış finansal durum tablosu olan (bilanço) da kullanılan muhasebe politikaları ile Türkiye Finansal Raporlama ilk defa uygulandığı finansal tablolarda sunulan dönemlerde kullanılacak muhasebe politikaları birbirleriyle benzer olmak durumundadır. İşletmeler, Türkiye finansal tabloların daha önceki tarihlerde yürürlükte olan farklı düzenlemelerini uygulamaz. Henüz uygulanması zorunlu olmayan yeni bir Türkiye finansal raporlama standartları, söz konusu Türkiye

Finansal Raporlama Standartlarının erken uygulanmaya izin verdiği durumlarda uygulanabilir. Diğer Türkiye Finansal Raporlama Standartlarında yer alan geçiş hükümleri, hali hazırda Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını uygulamakta olan işletmelerin muhasebe politikalarının da oluşan değişiklikler için de kullanılır (TMSK, 2008: 36).

Türkiye Finansal Raporlama Standartları tarafından finansal durum tablolarında (bilançoda) aşağıdaki konulara uyulur: (TMSK, 2017: 36).

1) Türkiye Finansal Raporlama Standartları tarafından finansal tablolara yansıtılması gerekli olan varlıklar ve borçlar Türkiye finansal raporlama standartları açılış bilançosuna kaydedilir.

2) Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının finansal durum tablolarına yazılmasına müsaade verilmeyen varlık ve borç kalemleri Türkiye Finansal Standartları bilançosuna kaydedilmez.

3) Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına geçmeden önceki muhasebe ilkelerine göre belirli bir sınıfta muhasebeleştirilmiş olmakla birlikte Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre farklı bir sınıfta muhasebeleştirilmesi gereken varlıklar, borçlar ve öz kaynaklar kalemlerini yeniden sınıflandırmak gerekir.

4) Türkiye Finansal Raporlama Standartları bilançosunda yer alan her türlü varlıklar ve borçlarının ölçülmesi neticesinde Türkiye Finansal Raporlama Standartları uygulanmaktadır.

İşletmelerin Türkiye Finansal Raporlama Standartları bilançosunda kullandığı muhasebe politikalarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına başlamadan önceki muhasebe ilkelerine göre gerçekleşmiş tarihi olan bilançosundaki muhasebe politikalarından ayrı olabilmektedir. Bu konu açısından ilgili kalemlerde yapılan düzenlemeler, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına geçiş tarihlerinden önceki işlemlerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına başlangıç tarihiyle, söz konusu düzenlemeler doğrudan dağıtılmamış karlar içinde muhasebeleştirilmektedir (TMSK, 2008: 36).

Bilanço:

Bilanço, Latince kökenli ‘bilanx’ sözcüğünden türetilmiştir. Bu sözcük birisi bi iki yani iki yanlı, diğer lanx yani terazi kefesi olmak üzere iki sözcükten oluşmuştur. Bilanço anlamında, Batı Avrupa kültür dillerinde, Almanca’ da ‘bilanz’ ve İtalyanca’ da ‘bilancio’, Fransızca’ da ‘bilan’, Portekizce’ de ‘balanco’ ve İngilizce’ de de ‘balance sheet’ olarak yazılır. Bu sözcük Türkçe’ de bilanço olarak kullanılır (Sürmen, 2012: 75).

Bilanço bir işletmenin belirli bir andaki varlıkları (dönen varlıklar + duran varlıklar) ile bu varlıkların kaynaklarını (kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar + öz kaynaklar) ve ek olarak faaliyet sonuçlarını (kar yada zarar) muhasebe kurallarına, ilkelerine ve ilgili kanunların hükümlerine uygun ve karşılıklı tutarlar olarak gösteren iki yanlı çizelgedir (Sürmen, 2012: 75, 76).

Bilanço, bir işletmenin belirli bir andaki mali durumunu gösterir. Tanımdaki “belirli an”, bilanço hesaplarının önceki dönemden kalan alması ve gelecek döneme karar vermesi nedeniyle, tablonun tanzim tarihi itibarıyla işletmenin mali durumunu gösterdiği anlamına gelirken; “mali durum”, bilançonun işletmenin varlıkları ile bunların kaynaklarının birlikte gösterilmesinden doğan anlama gelir (Bektöre, 1995: 11).

Bilanço ilkeleri; sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait karı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıt, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve göstermesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıkça ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır (Durmuş, 1986: 21, 23).

Bilanço ilkeleri içerisinde yer alan işletmelerin sahip olduğu tüm iktisadi kaynakları olan varlıkların bilançoda varlık grubu içerisinde gösterilebilmektedir. Bütün varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar bilançoda gayrisafi değerleri ile gösterilirler. Bu ilke, bilançonun net değer esasına göre düzenlenmesine bir engel oluşturmaz. Bu doğrultuda net değer bilanço düzenlenmesinin gereği olarak indirim kalemlerinin ilgili hesapların altında açıkça gösterilmesi esastır. Bu amaç, doğrultusunda benimsenen bilanço ilkeleri, varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar itibarıyla düzenlenmiştir (Çabuk ve Lazol, 2000: 8).

1.2.1. Bilançonun Düzenlenmesi

Bilanço bir işletmenin belli olan alanda sahibi olduğu varlıklar ile bu varlıklarını sağlandığı kaynakları belli bir düzen içerisinde göstermeyi hedefleyen tablodur. Bilançonun aktif tarafını oluşturan mevcutlar ve alacaklar bilanço yapısı içinde vade bakımından ayrılarak sunulur. Gelecek hesap dönemleri içerisinde nakde çevrilmesi veya tüketilmesi beklenen varlıklar “dönen varlıklar” gelecek hesap dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi beklenmeyen varlıklar ise “duran varlıklar” olarak sınıflandırılır (Çabuk ve Lazol, 2000: 11).

Bilançonun başlıca iki tipi vardır. Bunlardan birisi hesap tipi bilanço, diğeri ise rapor tipi bilançodur (Gönenli, 1979: 37, 36).

1.2.1.1. Hesap Tipi Bilanço:

Hesap tipi bilanço, sol tarafına aktifin, sağ tarafına ise pasifin yer almasıyla oluşan bilanço tipidir. T sembolü ile gösterilen hesap tipi bilançolar İngiltere Kralı dahil Kara Avrupası, ABD ve Türkiye’de uygulanmaktadır (Sürmen, 2012: 80).

Tablo 1. Hesap Tipi Bilanço

AKTİFİŞLETMESİTARİHLİ BİLANÇOSU	PASİF
VARLIKLAR	KAYNAKLAR	
AKTİF TOPLAM	PASİF TOPLAM	

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009).

“Kaynak:<http://www.muhasabedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html>”(01.01 2018).

Tablo 2. Hesap Tipi Bilanço Örneği

AKTİFİŞLETMESİTARİHLİ BİLANÇOSU	PASİF
I. DÖNEN VARLIKLAR	III. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	
II. DURAN VARLIKLAR	IV. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	
	V. ÖZ KAYNAKLAR	
AKTİF TOPLAM	PASİF TOPLAM	

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009). <http://www.muhasabedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2018).

Hesap şeklindeki bilançolar tablolarda gösterildiği üzere varlıklar, borçlar ve öz sermaye arasındaki dengeyi T hesabında özetleyen bir tablodur. T' nin sol tarafında varlık kalemleri sağ tarafında ise kaynak kalemleri mevcuttur (Sevilengül, 1998: 616).

1.2.1.2. Rapor Tipi Bilanço:

Rapor tipi bilanço, işletmelerin birden daha fazla yıllarına ait bilanço rakamlarını art arda yazarak karşılaştırma fırsatı sunduğundan, analiz amacıyla kullanılmaya daha elverişlidir (Çabuk ve Lazol, 2000: 12).

Aktif yönlü varlık hesapları ile pasif yönlü kaynak kalemlerin alt alta sıralanması ile oluşan bilanço tipidir. Türkiye muhasebe sistemlerinde bilançolar genellikle hesap biçimi ile düzenlenebilmektedir (Lalik, 1982: 303).

Tablo 3. Rapor Tipi Bilanço

.....İŞLETMESİ.....TARİHLİ BİLANÇOSU	2007	2008	2009
AKTİF			
I-DÖNEN VARLIKLAR			
A-Hazır Değerler			
B-Menkul Kıymetler			
C-Ticari Alacaklar			
D-Diğer Alacaklar			
E-Stoklar			
F-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri			
G-Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			
H-Diğer Dönen Varlıklar			
Dönen Varlıklar Toplamı			
II-DURAN VARLIKLAR			
A-Ticari Alacaklar			
B-Diğer Alacaklar			
C-Mali Duran Varlıklar			
D-Maddi Duran Varlıklar			
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar			
F-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar			
G-Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			
H-Diğer Duran Varlıklar			
Duran Varlıklar Toplamı			
AKTİF TOPLAMI			
PASİF			
I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			

Tablo 3 Devamı

A-Mali Borçlar			
B-Ticari Borçlar			
C-Diğer Borçlar			
D-Alınan Avanslar			
E-Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler			
F- Borç ve Gider Karşılıkları			
G-Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları			
H-Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar			
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı			
II-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
A-Mali Borçlar			
B-Ticari Borçlar			
C-Diğer Borçlar			
D-Alınan Avanslar			
E-Borç ve Gider Karşılıkları			
F-Gelecek Yıllara Ait Gelir ve Gider Kaynakları			
G-Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar			
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı			
III-ÖZ KAYNAKLAR			
A-Ödenmiş Sermaye			
B-Sermaye Yedekleri			
C-Kâr Yedekleri			
D-Geçmiş Yıl Kârları			
E-Dönem Net Kârı			
F-Geçmiş Yıl Zararları			
Öz kaynaklar Toplamı			
PASİF TOPLAMI			

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009). <http://www.muhasebedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2018).

Tabloda görüldüğü üzere bu tip bilançolarda aktif ile pasif kalemleri alt alta yazılır. Rapor tipi bilançolar varlıklar, borçlar ve öz sermayeyi çeşitli içinde sunan tablolardır. Bu bilançonun amacı okuyucunun muhasebe tekniğinin etkisinde kalmasını engellemektir. Bunun için ana başlık ya da hesap isimleri yerine açıklamalara da başvurulabilir (Gönenli, 1979: 38).

1.3. FİNANSAL DURUM TABLOSU TFRS' YE GÖRE (GELİR TABLOSU)

Gelir tablosu işletmelerin belirli faaliyet dönemleri içerisinde elde ettiği bütün gelirler ile kar sağlamak maksadıyla üstlendiği maliyet giderleri ve bu giderlerinin

sonucunda oluşan dönem net karı ve ya zararının hesaplandığı belirli bir zaman içerisinde gösterilen mali tablodur (Gücenme, 2000: 39).

İşletme başarısının, yani sağlanan gelirler ile bunların elde edilmesi için katlanılan giderlerin ayrıntılı bir biçimde bilinmesi gereklidir. Bir işletmenin başarı durumu ikinci ana mali tablo olan gelir tablosu ile açıklanabilir. Gelir ve giderler doğru ve ayrıntılı bir biçimde tespit edilirse, bu bilgileri kullanarak düzenlenen gelir tablosu ile yöneticilere ayrıntılı bir şekilde bilgi verir. Yöneticiler bu bilgilerden yararlanarak giderleri azaltmak için gerekli tedbirleri alırlar. Ayrıca, yöneticiler bu bilgileri analiz ederek ve kıyaslayarak işletmenin ekonomik durumu hakkında bir yargıya varabilirler (Sürmen,2012: 84).

Sonuç hesapları her hesap döneminin kendisi için açılıp ertesi döneme kalan vermediklerinden, gelir tablosu, o dönemin çeşitli hasılat ve giderlerini kümülatif değerler(birlikmiş tutarlar) olarak gösterirken, hasılat ile gider arasındaki farkları da çeşitli adlarla kar olarak ortaya koyar. Bu durum, gelir tablosunun belirli bir hesap döneminin faaliyet sonuçlarını yansıtmaya anlamına gelir (Bektöre vd., 1995: 41).

1.3.1. Gelir Tablosunun Düzenlenmesi:

Gelir tablosu işletmenin belirli bir döneme ait faaliyet sonucunu ve bu faaliyet sonucuna brüt satışlardan başlanarak nasıl sonuca varıldığını gösteren tablodur. Gelir tablosunun iki tipi mevcuttur. Birisi hesap tipi gelir tablosu diğeri ise rapor tipi gelir tablosudur (Acar ve Tetik, 1998: 45).

1.3.1.1. Hesap Tipi Gelir Tablosu:

Hesap tipi gelir tablosu, sol tarafta giderlerin, sağ tarafta gelirlerin yer aldığı mali tablodur. T sembolü ile gösterilen bu tabloda tüm gelir ve giderler bir tabloda toplanmaktadır. Her iki tablonun karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan fark gelir fazlası şeklinde ise kar, gider fazlası şeklinde ise zarardır. Eğer giderler gelirlerden fazla ise işletme zarar etmiş demektir. Gelir tablosunun hesap şeklinde düzenlendiğinde buna kar ve zarar hesabı denilmektedir. Bu tip gelir tablosu İngiltere dahi Kara Avrupa ülkelerinde geniş ölçüde kullanılmaktadır (Sürmen, 2012: 84).

Tablo 4. Hesap Tipi Gelir Tablosu

GİDER		GELİR TABLOSU		GELİR	
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)			A-BRÜT SATIŞLAR		
SATIŞTAN İADELER			YURT İÇİ SATIŞLAR		
SATIŞ İSKONTOLARI			DİĞER GELİRLER		
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)			F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR		
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ			FAİZ GELİRLERİ		
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)			OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		
ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ			DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		
PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ					
GENEL YONETİM GİDERLERİ					
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)					
KOMİSYON GİDERLERİ					
DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR					
FINANSMAN GİDERLERİ (-)					
KISA VADELİ BORLANMA GİDERLERİ					
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)					
DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR					
	TOPLAM			TOPLAM	
	KÂR			ZARAR	
	GENEL TOPLAM			GENEL TOPLAM	

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009). <http://www.muhasabedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2018).

Tabloda gösterildiği üzere gelir ve gider olmak üzere iki farklı hesap kalemleri mevcuttur. Sağ tarafına gelirler sol tarafına ise giderler yazılır. Her iki hesap kaleminin karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan fark gelirlerin fazlalığı şeklinde ise kar, giderlerin fazlalığı şeklinde olacak olursa zarar durumu ortaya çıkacaktır (Özer, 1997: 307).

1.3.1.2. Rapor Tipi Gelir Tablosu:

Rapor tipi gelir tablosu, ilgili işletmenin tüm faaliyetlerini bir bütün olarak ortaya koyar. Başka bir deyişle hasılatını, maliyetleri ve diğer gelirler ile giderleri de gösterir. Bu tip gelir tablosunu inceleyenler işletmenin değişik bölümleri tarafından yürütülen faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olurlar. Rapor şeklinde bir gelir tablosu brüt satış karı ya da zararı, faaliyet karı ve zararı olağan kar ya da zarar, dönem net karı ya da zararı bölümlerinden oluşmaktadır (Özer, 1997: 307).

Tablo 5. Rapor Tipi Gelir Tablosu

FİRMA ÜNVANI	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-BRÜT SATIŞLAR	0	0
1-Yurt İçi Satışlar		
2-Yurt Dışı Satışlar		
3-Diğer Gelirler		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	0	0
1-Satıştan İadeler (-)		
2-Satıştan İskontolar (-)		
3-Diğer İndirimler (-)		
C-NET SATIŞLAR	0	0
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	0	0
1-Satılan Mamüller Maliyeti (-)		
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)		
3-Satılan Hizmet Maliyeti (-)		
4-Diğer Satışların Maliyeti (-)		
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	0	0
E-FAALİYET GİDERLERİ	0	0
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)		
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)		
3-Genel Yönetim Giderleri (-)		
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	0	0
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri		
2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri		
3-Faiz Gelirleri		
4-Komisyon Gelirleri		
5-Konusu Kalmayan Karşılıklar		
6-Menkul Kıymet Satış Karları		
7-Kambiyo Karları		
8-Reeskont Faiz Gelirleri		
9-Enflasyon Düzeltmesi Karları		
10-Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar		
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)	0	0

Tablo 5. Devamı

FİRMA ÜNVANI	Önceki Dönem	Cari Dönem
1-Komisyon Giderleri (-)		
2-Karşılık Giderleri (-)		
3-Menkul Kıymet Satış Zararları (-)		
4-Kambiyo Zararları (-)		
5-Reeskont Faiz Giderleri (-)		
6-Diğer olağan Gider ve Zararlar (-)		
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0	0
1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)		
2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)		
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	0	0
I-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	0	0
1-Önceki Dönem Gelir ve Karları		
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar		
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	0	0
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)		
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)		
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)		
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	0	0
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KAR(-)		
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	0	0

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009). <http://www.muhassebedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2018).

Yukarıda tabloda gösterildiği üzere rapor tipi gelir tablosu, brüt satışlar, satış indirimleri, net satışlar, satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar, diğer faaliyetlerden olan gider ve zararları, finansman giderleri, olağan dışı gelir ve karlar, olağan dışı gider ve zararlar, dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karı gibi bölümlerinden oluşup alt alta yazılarak rapor şeklinde sunulur. Rapor tipi gelir tablosu hesaplardan doğrudan elde edilmesini sağlayacak şekilde sıralanmıştır (Sevilengül, 1998: 593).

1.4. FONLARIN AKIŞI YOLUYLA FİNANSAL ANALİZ

Fon kavramı tüm bilanço pasifindeki kaynakları ifade etmektedir. İşletmelerin üçüncül kişilerle olan ilişkilerinden doğan tüm mali imkanları ifade edecek genişlikte fon kavramını kullanarak hazırlanan tabloya fon akım tablosu denir. Bu tabloda İşletmenin tüm

kaynaklarını nereden sağladığı ve bunları nerelerde kullandığını gösterir (Gücenme, 2000: 132).

Fon kavramı çoğu kez üç farklı anlamda kullanılmaktadır:

1- Fon kavramı, nakit ve nakit benzerleri anlamında kullanılmaktadır.

2-Fon kavramıyla net işletme sermayesinden söz edilir.

3-Fon kavramı, işletmelerin üçüncü şahıslarla olan ilişkilerinden doğan bütün mali olanaklarını ve imkanlarını ifade etmektedir (Akgüç ve Arıkan: 193).

Fon akım tablosunun kapsamı, nakit akımı ve net işletme sermayesinde değişim tablosundan daha geniştir. Gerçekten bu tablo, net işletme sermayesinde değişiklik dışında işletmenin mali durumundaki diğer bütün değişiklikleri ortaya koyar. Net işletme sermayesinde değişiklik tablosu, yalnız döner değerler ve kısa vadeli borçlardaki gelişmeleri gösterdiği halde, fon akım tablosu, cari olmayan hesaplarda artış ve azalış doğuran işlemleri de kapsamaktadır (Akgüç ve Arıkan: 193).

Fon terimi, yapılacak olan mali analizin amacına göre farklı anlamda kullanılabilir. Fon kavramı üzerinde gerek yazarlar ve gerekse uygulamacılar arasında tekdüze bir anlam birliğine gidilememiştir. Bu nedenle, fon tanımı üzerinde belli bir temele bağlı kalmak, mali analiz açısından yanıltıcı olabilir (Akıncı ve Ünlen,1985: 105).

1.4.1. Fon Dağıtım Tablosu

Fon dağıtım tablosu, bir dönem içerisinde işletmenin sağlamış olduğu tüm mali kaynakları ve bunların kullanım yerlerini belirleyerek, bilanço ve gelir tablolarında görülmeyen fon akımlarını ortaya koymak amacıyla hazırlanan bir tablodur. Bu tablo, bilanço ve gelir tablosu ile birlikte ilgililere rapor edilir, böylece işletmenin mali gücü ve bu mali gücü nasıl kullanıldığını, gelecekteki fon gereksinimin ne olduğu gibi konularda bilgiler vermektedir (Gücenme, 2000: 132).

Fon akım tablosu, belirli dönemler içinde işletmenin sağladığı mali kaynakları ve bunları kullanılış yerlerini açıklamak maksadıyla, işletmenin söz konusu dönemdeki mali işlemlerini açıklar. Amacı, diğer mali tablolarda izlenmeyen fon akımını ortaya çıkararak, hem faaliyet sonucu oluşturulan, hem de ek finansman açısından sağlanan mali olanaklarla neler yapıldığını, kaynaklarının nerelere ayrıldığını net olarak belirtmektedir. Bu yönü ile fon akım tablosu, mali bilgiler ile yorum yapmayı basitleştiren ve gelecek açısından fon gereksinim tahminlerine kolaylık sağlayan faydalı olan bir gereçtir (Akgüç,1990:235).

Fonların, bütün mali araçları ifade etmesi durumunda, fon kaynakları, en basit bir anlatımla, her türlü varlık azalışları ile borçlarda ve öz kaynaklardaki artışlardır. Başka bir anlatımla, fon kaynakları, işletmenin mali araçlarında artış yaratan işlemlerdir.

İşletmenin fon kaynakları aşağıda sıralandığı biçimde 8 grupta toplanır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 223).

1. Faaliyetlerden sağlanan kaynaklar (olağan faaliyetler)
2. Olağandışı faaliyetlerden sağlanan kaynaklar
3. Dönen varlıklardaki düşüşler
4. Duran varlıklardaki düşüşler
5. Kısa vadeli yabancı kaynakların yükselişleri
6. Uzun vadeli yabancı kaynakların yükselişleri
7. Sermayenin artırılması
8. Hisse senetlerindeki ihraç primi

1.4.2. Net Çalışma Sermayesindeki Değişim Tablosu

Finansal durumdaki değişimleri yansıtmada kullanılan tablodur. Net çalışma sermayesi değişim tablosuyla, işletme bir faaliyet dönemi içerisinde çalışma sermayesinde ortaya çıkan değişiklikleri analiz edilmekte ve çalışma sermayesini yükselten ya da düşüşe sebep olan nedenleri belirli bir düzen içerisinde işletme ilgililerine sunulmaktadır. Tablonun özünü oluşturan çalışma sermayesi kavramı genelde brüt çalışma sermayesi ve net çalışma sermayesi olmak üzere iki anlamda kullanılmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 271):

Brüt çalışma sermayesi kavramı, dönen varlıkları ifade etmektedir. Yani belirli bir faaliyet dönemi içerisinde nakde çevrilmesi, kullanımı veya tüketimi mümkün olan varlıklar toplamını belirtmektedir. Buna karşılık net sermayesi kavramı ise, dönen varlıklar ile kısa vadeli borçlar arasındaki olumlu farkı anlatmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 271).

Net İşletme Sermayesi= Dönen Varlıklar – Kısa Vadeli Borçlar

Net çalışma sermayesi, dönen varlıkların uzun vadeli borçlar ve öz sermaye ile finanse edilen kısmıdır. Brüt işletme sermayesi ise işletmenin günlük faaliyetlerinde kullanabileceği fon miktarını verir. Bundan kısa vadeli borçları karşılayacak kısım düşüldükten sonra, sabit kıymetlerin çalıştırılmasında, ücret ödemelerinde, çeşitli giderlerin ödenmesinde kullanılmaya hazır bir kısım kalır (Güçenme, 2000: 160).

1.4.2.1. Net Çalışma Sermayesi Değişim Tablosunun Düzenlenmesi

Tablo, net işletme sermayesindeki artış ve azalışların nedenlerini de ortaya koymak için düzenlenirse iki bölümden oluşur. Birinci bölümde dönen varlıklar ve kısa vadeli borçlar ile ilgili cari yıl ve önceki yıl verileri ile bu verilerdeki değişimler detaylı olarak düzenlenebilir.

- Dönen varlıklardaki artışlar net işletme sermayesini artırır.
- Kısa vadeli borçlardaki artışlar net işletme sermayesini azaltır.
- Dönen varlıklardaki azalışlar net işletme sermayesini azaltır.
- Kısa vadeli borçlardaki azalışlar, net işletme sermayesini artırır.

Tablonun ikinci bölümünde net işletme sermayesindeki değişikliklerin nedenlerini gösterir. Bunun için net çalışma sermayesinin elde edildiği kaynaklar ve kullanıldığı yerler tabloda yer alır (Güçenme, 2000: 162).

Net çalışma sermayesi değişiklik tablosunun düzenlenmesi için, karşılaştırmalı bilançoların veya kat'ı mizanların ve bir kar dağıtım hakkında bilgilerin mevcut olması gerekir (Akgüç, 1973: 170).

1.4.3. Nakit Akış Tablosu

Nakit akış tablosu, belirli bir faaliyet dönemi içerisinde meydana gelen nakit akışlarını işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akımları, yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akımları ve finans faaliyetlerine ilişkin bir tablodur (Akdoğan ve Tenker, 1998: 284).

Nakit akışı (para akışı) tablosu, nakit girişi ve çıkışların diğer bir ifadeyle işletmenin para tahsilatları ve ödemelerini, kaynaklarını ve kullanılmış yerleri ile birlikte gösteren tablodur (Akgüç, 1973: 180).

Nakit akım tablosu belirli bir faaliyet döneminde işletmenin para hareketlerini, başka bir ifadeyle nakit tahsilat ve nakit ödemelerini özetleyen bir tablodur. Bu bakımdan bu tabloya para akım tablosu da denir (Akıncı ve Ünlen, 1985: 114).

1.4.3.1. Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesi

İşletmelerde nakit akım tablosunun düzenlenmesi için öncelikle işletmeye nakit giriş ya da çıkışı sağlamayan işlemlerin belirlenmesi gerekir. Bu nitelikte işlemler şunlardır (Akıncı ve Ünlen, 1985: 114):

- Amortisman ayrılması,
- Şüpheli alacaklar karşılığı ayrılması,
- Stok ve taşınmazlar açısından karşılıkları ayrılması,
- Alacakların değersiz alacak durumuna gelmesi,

- Hisse senedi verilerek kar payı dağıtılması,
- Dağıtılmamış karların belli amaçlar için ayrılması,
- Sabit değerlerin yeniden değerlendirilmesi,
- Uğranılan bir hasar nedeni ile sabit değerlerin defter değerindeki azalışlar,
- Borç ve alacak senetlerinin iskontosu,
- Borçların hisse senedi ile ödenmesi (alacakların işletmeye ortak olması).

Bu sayıların dışında gerçekleşmemiş gelir ve giderler, işletmeye bir para hareketi getirmediğinden nakit akım tablosunda yer almamaktadır.

Nakit kaynakları ve kullanım yerleri ise üç grupta toplanır (Akıncı ve Ünlen, 1985: 114):

- Faaliyetlerle ilgili nakit akışları
- Yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları
- Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarıdır.

1.4.4. Satışların Maliyeti Tablosu

Satışların Maliyet Tablosu aslında gelir tablosunu tamamlayan mali bir tablodur. Bu tablo gelir tablosunda mevcut olan satışların maliyeti kaleminin detayını göstermektedir. Özellikle üretim işletmelerinde üretim maliyet unsurları olan Direkt İlk ve Malzeme Giderleri, Direkt İşçilik Giderleri ve Genel Üretim Giderlerinin analizi açısından dikkatle incelenmesi gereken mali bir tablodur. İşletmenin dönem içerisindeki stok hareketleri ile satılan mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini kapsar (Sürmen, 2012: 335).

Direkt İlk Madde ve Malzeme: Üretilen ürüne göre kullanılacak miktar ve tutarı belirlenen ve mamule göre izlenmeye değer bulunan maddeleri kapsamaktadır (Çabuk ve Lazol, 2000: 48).

Direkt İşçilik: Üretilen ürün üzerine bizzat işlem yapan çalışanların ücret giderlerini kapsamaktadır (Çabuk ve Lazol, 2000: 48).

Genel Üretim Giderleri: Üretim ile ilgili olduğu halde ama direkt ilk madde ve malzeme ve direkt işçilik içerisine girmeyen giderlerde söz konusu olmaktadır. Bu hesapların bütünü Genel Üretim Giderleri olarak üretimi yapılan mamulün maliyetleri içerisine katılır. Bu giderlere mamullere dağıtım yoluyla eklenir (Çabuk ve Lazol, 2000: 48).

1.4.4.1. Satışların Maliyeti Tablosunun Düzenlenmesi

Satışların Maliyeti Tablosu gelir tablosunun eki olarak düzenlenmek zorundadır. Bu tablo sonucuna göre oluşan Satışların Maliyeti tutarı gelir tablosuna aktarılır. Gelir tablosunda Satışların Maliyeti altında hesaplardan aktarılan dört maliyet kalemi mevcuttur bunlar (Çabuk ve Lazol, 2000: 48):

- Satılan Mamul Maliyeti
- Satılan Ticari Mallar Maliyeti
- Satılan Hizmet Maliyeti
- Diğer Satışların Maliyetidir.

Tablo 6. Satışların Maliyet Tablosu

SATIŞLARIN MALİYETİ TABLOSU	Önceki Dönem	Cari Dönem
ÜRETİM MALİYETİ		
Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri		
Direkt İşçilik Giderleri		
Genel Üretim Giderleri		
Yarı mamul Kullanımı		
Dönem başı Stok (+)		
Dönem sonu Stok (-)		
ÜRETİLEN MAMUL MALİYETİ		
Mamul Stoklarında Değişim		
Dönem başı Stok (+)		
Dönem sonu Stok (-)		
A. SATILAN MAMUL MALİYETİ		
TİCARİ FAALİYET		
Dönem başı Ticari Mallar Stoku (+)		
Dönem içi Alışlar (+)		
Dönem sonu Ticari Mallar (-)		
B. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ		
C. SATILAN HİZMET MALİYETİ		
SATIŞLARIN MALİYETİ (A+B+C)		

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009). <http://www.muhassebedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2018).

Satışların maliyet tablosu tabloda gösterildiği üzere üretim maliyeti, üretilen mamul maliyeti, satılan mamul maliyeti, satılan ticari mallar maliyeti, ticari faaliyet, satılan ticari mallar maliyeti, satılan hizmet maliyeti, satışların maliyeti şeklinde hesapların incelenmesi gereken bir tablodur. Maliyet hesapları mal ve hizmetin satışa sunuluncaya kadar yapılan tüm işlemlerle ilgili harcamaların kaydedildiği hesaplardır. Bu hesaplara mal ve hizmet ile

ilgili giderler kaydedilir. Dönem sonunda bu hesaplarda toplanan giderler ya mamul hesaplarına ya da yarı mamul hesaplarına aktarılır (Sürmen, 2012: 360).

1.4.5. Kar Dağıtım Tablosu

Türkiye Finansal Raporlama Standardına ilk geçişte, karşılaştırmalı finansal tabloların söz konusu düzenlemelere göre yeniden hazırlanması nedeniyle ortaya çıkan geçmiş yıllara ait kârları (Akdoğan ve Tenker, 1998: 345),

b) Üzerinde kâr dağıtımını engelleyici herhangi bir kayıt bulunmayan yedek kalemlerinden kaynaklanan “öz sermaye enflasyon düzeltme farkları”,

c) Finansal tabloların ilk defa enflasyona göre düzeltilmesinden kaynaklanan geçmiş yıllar kârları, ortaklara nakit kâr payı olarak dağıtılabilir.

Bu durumlarda, dağıtım konusu olacak kalemlerin mahiyetleri hakkında ortakların yeterli bir biçimde ve doğru olarak bilgilendirilmesi ve kâr dağıtımına yönelik diğer mevzuat hükümlerine uyulması gerekmektedir.

Kar dağıtım tablosu gerek hukuki zorunluluklar, gerek işletmelerin temel sözleşmeleri ve gerekse işletme kararları doğrultusunda yapılan kar dağıtımını göstermek üzere düzenlenir (Özer, 1997: 581).

Kar dağıtım tablosunun düzenlenme amacı, özellikle sermaye şirketlerinde dönem karından, ödenecek vergilerin, ayrılan yedeklerin ve ortaklara dağıtılacak kar paylarının açıkça gösterilmesi ve şirketlerin hisse başına kar ile hisse başına temettü tutarlarının hesaplanmasıdır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 345).

Tablo 7. Kar Dağıtım Tablosu

Dönem Kârı	X
I. Kurumlar Vergisi	(X)
II. Yedek Akçeler	(X)
— Birinci Tertip Yedek Akçe	X
— İkinci Tertip Yedek Akçe	X
— Diğer Yedek Akçeler	X
III. İlan Edilen Temettüleri	(X)
— Kuruculara	X
— Yönetim Kurulu ve Denetçilere	X
— Ortaklara	X
— Kâra Katılmalı Tahvil Sahiplerine	X
— Memur ve İşçilere	X
— Diğer	X
— Gelir Vergisi Stopajı	(X)
IV. Gelir Vergisi Stopajı	(X)
Toplam	X

Kaynak: Cebeci Y. (2014), Finansal tablolar, 13.

Kar dağıtım dönem ve cari dönem verilerini içerecek şekilde düzenlenir. Tabloda tanımlanmıştır. Kar dağıtım tablosu dönem karının dağıtımı, yedeklerden dağıtım, hisse başına kar ve hisse başına temettü olmak üzere dört ayrı bölümden oluşmuştur (Özer, 1997: 586).

1.4.5.1. Kar Dağıtım Tablosunun Düzenlenmesi

Kar dağıtım tablosunun düzenlenmesinde aşağıdaki unsurlarla hareket edilir (Akdoğan ve Tenker, 1998: 345):

1-Kar dağıtım tablosu, dönem karından yapılan dağıtımla yedeklerden yapılan dağıtımları, farklı biçimlerde göstererek düzenlenir.

2-Kar dağıtım tablosunda, ödenecek vergiler ve yasal yükümlülükler ortaklara ödenecek 1. Ve 2. Temettüleri, ayrılan 1. Tertip ve 2. Tertip yasal yedeklere statü yedekleri, olağanüstü yedekler ve kardan ayrılan özel fonlar açıkça gösterilir.

3-Dönem karının dağıtımında, imtiyazlı payların bulunması halinde, imtiyazlı ve adi hisse senetlerine ödenen kar payları, tabloda belirtilen bölümlerinde ayrı ayrı gösterilir.

4-Katılma insifa senedi, kara iştiraklı tahvil ile (devletin ya da ticari bir kuruluşun ödünç para sağlamak amacıyla çıkardığı, yıllık belli bir faiz getiren ve alınıp satılabilen değerli kâğıtlar) ve zarar ortaklığı belgesi ihraç edilmesi sebebiyle, bu senet sahiplerine mevzuat hükümleri etrafında ödenen paylar, kar dağıtım tablosunda ayrıca gösterilmektedir (Akdoğan ve Tenker, 1998: 345).

1.4.6. Öz Kaynak Değişim Tablosu

Öz kaynaklar değişim tablosu, ilgili dönemlerde öz kaynak kalemlerinden meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak ele alan tablodur. Bu tablo aracılığıyla özellikle sermaye şirketlerinde dönem içinde öz kaynak kalemlerinden meydana gelen değişikliklerin topluca görünmesini sağlamaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 384).

Öz kaynaklar değişim tablosu diğer mali tablolara oranla daha düşük önemeye sahip bir mali tablo gibi görünse de özellikle yatırımcılar açısından önemli bilgileri de içermektedir. Bu mali tablonun da diğer mali tablolar gibi karşılaştırmalı mali tablolardan olması işletmeyle ilgili üçüncü özelliklerde yatırımcılara önemli bilgiler sağlayacaktır. Öz kaynaklar değişim tablosu, hesap planındaki 5 grubunda yer alan bütün öz kaynak kalemleri hakkında dönem içerisinde ortaya çıkan artış ve azalışları ve bu hesaplar arasındaki karşılıklı ilişkileri de gösteren tablodur (Özer, 1997: 634).

Tablo 8. Öz Kaynaklar Değişim Tablosu

DÖNEMBAŞI DEĞERLERİ	Önceki Dönem	Cari Dönem
KÂR DAĞITIMI		
Temettüler		
Yedeklere Aktarılan		
HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ		
ÖDENMİŞ SERMAYE ARTIŞI		
Nakden		
Yeniden Değerleme artışlarından Aktarılan		
Özel Fonlardan Aktarılan		
İŞTİRAKLERDEKİ MADDİ DURAN VARLIK SATIŞ		
KÂRİ KARŞILIĞI EDİNİLEN BEDELSİZ HİSSE SENETLERİ		
MADDİ DURAN VARLIK SATIŞ KARLARI		
YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI		
DÖNEM NET KÂRİ		
CARİ DÖNEM		
DÖNEMBAŞI DEĞERLERİ		
KÂR DAĞITIMI		
Temettüler		
Yedeklere Aktarılan		
HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ		
ÖDENMİŞ SERMAYE ARTIŞI		
Nakden		
Yeniden Değerleme Artışlarından Aktarılan		
Özel Fonlardan Aktarılan		
İŞTİRAKLERDEKİ MADDİ DURAN VARLIK SATIŞ KARI		
KARŞILIĞI EDİNİLEN BEDELSİZ HİSSE SENETLERİ		
MADDİ DURAN VARLIK SATIŞ KARLARI		
YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI		
DÖNEM NET KARI		

Kaynak: WEB_1. Muhasebe Dersleri, (2009). <http://www.muhasabedersleri.com/genel-muhasebe-2/bilanco.html> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2018).

Öz kaynak değişim tablosu, ilgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış ve azalışları gösteren tablodur (Çabuk ve Lazol, 2000: 72).

Yukarıda ayrıntıyı içeren ve dönem başındaki ve dönem sonundaki öz kaynak büyüklüğünü gösteren tablo, işletmenin özel amaçlarını için düzenlenir (Lalik, 1982: 316).

1.4.6.1.Öz Kaynak Değişim Tablosunun Düzenlenmesi:

Türkiye Finansal Raporlama Standardına göre Öz kaynaklar değişim tablosunun düzenlenmesi ile ilgili olarak (Özer, 1997: 647):

1-Ödenmemiş sermaye, sermaye yedekleri, (her kalemi farklı olarak görülecek biçimde, kar yedekleri (her bir kalemi ayrı ayrı görülecek biçimde geçmiş dönemler karı (zararı), dönem net karı (zararı) ve öz kaynaklar için tabloda birer sütun açılır ve her bir kalemin hareketi bu sütun ile izlenir. Öz kaynak kalemini artıran işlemler artı, azaltan işlemler parantez içinde gösterilerek eksi olarak dikkate alınmaktadır.

2-Öz kaynak kalemlerindeki artışlar ve azalışları yatay kabul belirtilerek ait olduğu kalemin sütununa ve öz kaynaklar toplamı satıra yazılarak karşılaştırılabilirliği sağlamak bakımından önceki dönem cari dönem hareketlerine ilave olarak ayrı bir bölüm şeklinde gösterilir.

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL TABLOLARIN ANALİZİNDE KULLANILAN TEKNİKLER

Finansal tablolar analizi bir işletmenin mali durumunun ve mali yönünden gelişiminin yeterli olup olmadığını belirlemek üzere, mali tablolarda yer alan kalemlerdeki değişikliklerin, kalemler arasındaki ilişkilerin incelenmesinden ve gerektiğinde aynı endüstri kolundaki diğer işletmelerle karşılaştırmalar yapılmasından ibarettir (Akgüç, 1190: 247).

Mali Analiz, herhangi bir işletmenin mali durumunu ve mali yönden gelişiminin yeterli olup olmayacağını belirlemek amacıyla, mali tabloların kalemlerindeki değişikliklerini, kalemler arasındaki ilişkilerini, zaman içinde göstermiş oldukları eğilimlerinin incelenmesi ve gerektiğinde belirlenen standart ve sektör ortalamasıyla karşılaştırılarak yorumlanması faaliyetlerinin bütünüdür. Mali tablolar statik (duraksal) ve dinamik (devrimsel) olarak analize tabi tutulabilir (Akgüç, 1990: 248).

2.1. STATİK (DURAKSAL) ANALİZ:

Belirli bir zaman aralığında düzenlenmiş veya belirli bir döneme ait mali tablolarda yer alan kalemler arasındaki ilişkilerin saptanmasına ve bu ilişkilerin incelenmesine statik analiz denilmektedir. Statik analiz, işletmenin mali durumunu ve faaliyeti sonuçlarını belirli bir tek dönem içerisinde ortaya koymaktadır. Statik analizle, işletmenin belli bir dönemdeki likidite durumu, finansal yapısıyla karlılık ve faaliyet sonuçları hakkında önemli, yararlı bilgiler sağlanabilir (Akgüç, 1990: 248).

2.2. DİNAMİK (DEVİRİMSEL) ANALİZ:

Dinamik analiz ise, birbirini izleyen dönemlere ilişkin mali tablolarda yer almakta olan kalemlerin zaman içerisinde göstermiş oldukları artış veya azalışların incelenmesi ve faaliyet sonuçlarının geçmiş yıllarda karşılaştırılması, geçmiş yıllara kıyasla olumlu veya olumsuz gelişmelerin ortaya çıkarılması, yapılan analizin değerini artırıcı ve yöneticilerle, mali analistlerin dikkatini önemli ilişkiler ve eğilimler üzerine çekmektir. Dinamik analiz, işletmenin yöneticilerine gerekli düzeltici önlemlerin hızla alınması konusunda yardımcı olmaktadır (Akgüç, 1990: 248).

Bu Analizde Kullanılan Teknikler:

- 1-Karşılaştırmalı (Mukayeseli) Analiz
- 2-Yüzde metodu ile analiz (Dikey Analiz)

3-Trend (Eğilim Yüzdeleri) Metodu ile Analiz

4-Finansal Rasyo (Oran) Analiz

2.3. KARŞILAŞTIRMALI TABLOLAR ANALİZİ (YATAY ANALİZ)

Karşılaştırmalı tablolar analizi, finansal tablolarda yer alan her bir kalemin geçmişteki ve günümüzdeki mevcut durumu itibariyle oluşan değişmelerin incelenmesi ve sağlanacak bilgiler ile gelecek açısından alınacak kararlara ışık tutmasıdır. Bu teknik ile hesaplanan artış veya azalışlar, hem tutar olarak hem de yüzde olarak gösterilir. Dinamik bir analiz tekniğidir (Akgüç, 1190: 246).

Karşılaştırmalı analizin en büyük üstünlüğü, incelenen işletmenin gelişme yönü hakkında görüş verecek verileri sağlamasıdır. Gerçekte mali tablolarda yer alan kalemdeki değişikliklerin incelenmesi, işletmenin ve onun mali karakteristiklerinin hangi yönde gelişmekte olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca karşılaştırmalı analiz, işletmenin gelecekteki gelişmesi hakkında tahminlerde bulunmak yönünden de yararlıdır. Koşullarda büyük değişiklik olmadığı sürece, işletmenin, geçmişteki eğilimine uygun düşen bir gelişme göstereceği beklenebilir (Akgüç, 1990: 247).

Karşılaştırmalı mali tablolar için, mali tablolarda aranan bir takım şartlar vardır (Özer, 1997: 720):

-Mali tablolarda en az birbirini takip eden iki yılın verileri bulunmalıdır.

-Aynı süreleri kapsayan mali tablolar olmalıdır.

-Karşılaştırma işletmenin farklı dönemleriyle ilgili olarak yapılabileceği gibi farklı işletmelerin aynı dönemleriyle de yapılabilir.

-Karşılaştırmının yapılabilmesi için karşılaştırma yapılacak dönemlerde aynı muhasebe usul ve esaslarının uygulanmış olması ve aynı stok değerler ve maliyet yöntemlerinin kullanılmış olması gerekir. Farklılıkların olması durumunda sonuçları ayrı açıklanmalıdır.

-Mali tablolar üzerinde enflasyonun etkisinin giderilmiş olması şarttır.

2.3.1. Karşılaştırmalı Bilanço ve Gelir Tablosu Düzenlenmesi

Karşılaştırmalı bilançolarda iki veya daha çok dönemlere ait bilanço, karşılaştırmalı olarak düzenlenebilmektedir. Böylece içerisinde bulunan yıla ait bilanço kalemlerinde geçmiş yıllara göre oluşan artış veya azalışlar saptanarak işletmenin gelişme yönü ortaya koyulmaktadır. Gelecekteki beklentiler de göz önünde bulundurularak, bulunan bulgular değerlendirilmekte ve geleceğe yönelik planlar hazırlanmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 512).

Karşılaştırmalı gelir tabloları da bilançolarda olduğu gibi yalnızca cari dönemle bir önceki dönem arasında oluşan değişimleri saptamak üzere iki dönemli olarak ve ya ikiden fazla dönemi içerecek biçimde düzenlenir. İşletmenin birden fazla dönemine ait bilanço ve gelir tablosu bilgilerinin yan yana yazılarak karşılaştırılması şeklinde düzenlenmektedir. Hesap kalemlerindeki artışlar ve azalışlar tutar ve yüzde olarak hesaplanır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 524).

2.4. YÜZDE METODU İLE ANALİZ (DİKEY ANALİZ)

Ortak amaca indirgenmiş tablolar “Dikey Analiz” olarak da isimlendirilen bu analiz tekniğinde, mali tablolarda mevcut bir kalemin, total içindeki payı yüzde olarak ifade edilir. Bu analiz metodunun, diğer tekniklere oranla iki büyük üstünlüğü vardır (Akgüç, 1990 : 249):

1-Diğer analiz teknikleri, mali tablolarda yer alan kalemlerin toplam içindeki göreceli önemlerini göstermedikleri halde, bu yöntem, her bir kalemin toplam içindeki yüzdesini, payını açıkça ortaya koyar.

2-Mali tablolar ve bu tablolarda yer alan kalemlerdeki değişiklikler salt rakamsal olarak ifade edildiği takdirde, aynı endüstri kolunda benzer işletmeler arasında anlamlı karşılaştırmalar yapmak olanağı yoktur. Örneğin aynı endüstri kolunda A işletmesi stokların 100.10 TL B işletmesi ise stokların 200.10 olması halinde, salt rakamları esas alarak yapılacak bir karşılaştırma anlamlı olmayabilir. Buna karşılık, stokların A işletmesinde %30 nu oluşturduğunun ifadesi, daha çok anlamlı olabilmektedir.

Yüzde metodu ile analiz tekniği, aynı endüstri kolunda çeşitli işletmeler arasında karşılaştırma yapılmasına ve her endüstri koluna ait nisbetlerin hesaplanmasına olanak vermesi yönünden de yararlıdır. İşletmeler arası karşılaştırmada, endüstrilere ait karakteristik ortalamaların varlığı, yapılacak analizin değerini ve önemini büyük ölçüde artırır (Akgüç, 1990 : 249).

Analiz tekniğinde finansal tablolarda yer alan her kalem aynı tabloda yer alan belirli bir kaleme veya toplam kısmına oranlamakta ve bulunan yüzdelere göre ifade edilmektedir. Yüzde yöntemi ile analiz, daha çok bilançoların gelir tablolarının dikey analizinde kullanılmaktadır. Bu yöntemden, tek döneme ait finansal tabloların analizinde yararlanılmaktadır. Bu nedenle statik bir analiz türüdür (Akdoğan ve Tenker, 1998: 547).

2.4.1. Yüzde Yöntemi ile Bilanço ve Gelir Tablosunun Düzenlenmesi

Bilançoların yüzde yöntemine göre analizinde inceleme dönemine ilişkin bilanço verilerine gereksinimi vardır. Analiz üç sütun üzerine yapılmakta ve birinci sütuna bilanço verilerinin tutarları, ikinci sütuna her kalemin kendi grup toplamı içindeki oranı yazılmaktadır. Üçüncü sütuna ise, her kalemin bilanço toplamına olana oranı yazılmaktadır. Böylece bu biçimde hazırlanacak bilançoların her kaleminin, hem mutlak değerlerini hem de gereke kendi grupları gerekse genel toplam içindeki ağırlıklarını göreme olanağı elde edilmiş olmaktadır (Akdoğan ve Tenker, 1998: 547).

Gelir tablolarının yüzde yöntemine göre analizinde, bilançoda olduğu gibi yalnızca bir dönem verileri yeterli olabilmektedir. Ancak gelişmeyi yakından izlemek için istenirse birden fazla döneme ilişkin yüze indirgenmiş gelir tabloları karşılaştırmalı olarak düzenlenebilir (Akdoğan ve Tenker, 1998: 547).

2.5. TREND (EĞİLİM YÜZDELERİ) METODU İLE ANALİZ

Eğilim yüzdeleri metodu, işletme için her yönden normal olan bir temel yıla kıyasla mali tablolarda yer alan kalemlerdeki değişiklikleri gösteren bir indeks olarak da düşünülmektedir.

Bu metot, belli bir tarih veya dönemler arasında mali tablolarda yer alan kalemlerdeki artış veya azalışları ve bu değişikliklerin temel yıla kıyasla görece önemlerini açıkça ortaya koyarak dinamik bir analiz yapılmasına olanak vermektedir. Gerçekten mali analist, bu yöntemle mali tablolarda yer alan kalemlerin göstermiş olduğu eğilimleri karşılaştırarak, inceleme dönemindeki olumlu veya olumsuz gelişmeler hakkında sonuçlara varmaktadır. Eğilim yüzdeleri metodunun uygulanabilmesi için, inceleme döneminin oldukça uzun olması gerekir. İnceleme dönemi birkaç hesap dönemini kapsamalı halinde, eğilim yüzdeleri hesaplanmasının fazla anlamı yoktur (Akgüç, 1990: 250).

Bu yöntemde, finansal tablolarda bir yıl baz yıl olarak kabul edilmekte ve o yıla ait tutarlar 100 kabul edilir. Trend yüzdeleri esas alınan yıl rakamlarının baz yılı rakamlarına oranlanması ile bulunur (Özer, 1997: 749).

2.5.1. Eğilim Yüzdeleri İle Bilanço ve Gelir Tablosunun Düzenlenmesi

Bilanço veya gelir tablosundaki bir tek kalemin eğilimi esas alınarak yapılmaz. Aralarında anlamlı ilişki kurulabilen, çeşitli kalemlerin eğilimleri bir arada değerlendirilir. Satışlar-stoklar; dönen varlıklar-kısa vadeli yabancı kaynaklar; maddi duran varlıklar-öz kaynaklar; net satışlar-satışların maliyeti gibi, kalemlerin eğilimleri karşılaştırılır. Eğilim yüzdeleri yorumlanırken (Akdoğan ve Tenker, 1998: 572):

1. İncelenen kalemin eğilimi belirlenir,
2. İlişkili kalemlerin eğilimleri arasındaki ilişki ve etkiler araştırılır,
3. Kalemlerin eğilimlerinin etkileri varsa sonuçları değerlendirilir,
4. Değerlemesi yapılan sonuçlara göre gelecekle ilgili tahminlerde bulunulur.

Bilanço kalemlerinin baz yılına göre göstermiş oldukları artış veya azalışlar ve bunların oransal dönemleri oryaya konularak söz konusu kalemlerin zaman içerisinde göstermiş oldukları eğilim saptanmaktadır. Bu nedenle bilançoların eğilim yüzdelerine göre düzenlenebilmesi için önce incelenme dönemine ilişkin bilanço verilerinin mutlak değerlerinin bilinmesi gerekir. Söz konusu değerler, baz yılın mutlak değerlerine oranlar bu yüzdelerine göre düzenlenir. Gelir tablolarının eğilim yüzdelerine göre hazırlanabilmesi için, inceleme dönemine ilişkin mutlak verilerinin bilinmesi gerekir. Eğilim yüzdelerinin hesaplanması ise, aynen bilançoda olduğu gibidir. Eğilim yüzdelerinin düzeltilmesinde, düzeltilmiş bilanço ve gelir tabloları kullanılacağı gibi, doğrudan doğruya düzeltilmemiş eğilim yüzdeleri verileri ile kullanılarak fiyat endekslerindeki eğilim aşağıdaki gibi hesaplanır;

(Eğilim Yüzdesi / Fiyat Endeks Eğilimi) x 100'dür (Akdoğan ve Tenker, 1998: 572).

2.6. FİNANSAL RASYO (ORAN) ANALİZİ

Oran, mali tablolarda yer alan iki kalem arasındaki ilişkinin basit matematik ifadesi olarak tanımlanmaktadır. Mali tablolarda yer alan çeşitli kalemler arasında sayısız denilebilecek kadar çok oran hesaplamak, bütün kalemleri birbiri ile karşılaştırmak olanaklıdır. Fakat gerek mali analistler, gerek işletmenin yöneticileri yönünden önemli olan, işletmenin borç ödeme gücü, finansal yapısı, karlılığı, sermayesinin, iktisadi varlıklarının verimli bir şekilde kullanıp kullanılmadığı konulardaki sorulara ışık tutacak oranlarının hesaplanmasıdır. İşletme ile ilgili önemli soruları anlamlı bir şekilde yanıtlamak amacını gütmeyen oranların hesaplanmasının bir yararı mantığı yoktur. Oranların hesaplanması esas amaç değildir. Önemli olan, bulunan oranların değerlendirilmesi, yorumunun yapılmasıdır. Bu yorumların yapılması için bazı sorular sorulmalıdır örneğin (Akgüç, 1990: 254).

-İncelenen işletmenin dönen varlıklarının, kısa süreli borçlanma oranının 2 olması ifade ettiği anlam nedir?

-Bu oran işletme için yeterli midir?

-İşletmenin öz sermayesi üzerinden %10 net kar elde edilmesi tatminkar mıdır?

-Stok devir hızının 5 olması, işletmenin iyi bir stok kontrol politikası olduğunu gösterir mi?

-Uzun süreli borçların işletmenin öz sermayesinin üç katı olması mali yönden işletme için sakıncalı bir durum oluşturur mu?

Oranların, mali analiz için yararlı bir araç olabilmesi için bunlar ve bunlara benzer soruları yanıtlaması gerekir.

İncelenen işletme ile ilgili olarak hesaplanan oranların değerlendirilmesinde, yorumunda, genellikle şu dört ölçüden yararlanır.

1-Tek başına anlamlı oranlar

2-Birbiri ile ilgili birkaç oranın birlikte değerlendirilmesi

3-Oranların zaman içinde göstermiş oldukları eğilimlerin incelenmesi suretiyle değerlendirilmeleri

4-Aynı endüstri kolundaki diğer işletmelerin oranları ile karşılaştırma yapmak suretiyle incelenen işletmenin oranlarının değerlendirilmesidir. Oran analizi, bazı sınırlar içinde, geçmişteki olumlu veya olumsuz gelişmeleri belirleyerek, kabul edilen bazı değerlendirme ölçülerinden ayrılışları ortaya koyarak, geleceğe ait tahminler konusunda yol gösterici olabilir. Analist, söz konusu yöntemden yararlanırken, dayanılan rakamların sağlıklı olmaması ve bu rakamların yılın çeşitli ay veya mevsimlerinde büyük farklılıklar gösterebileceği olasılıklarını da göz önünde tutmalıdır.

Oranların işletme amacı ile bütünleştirilerek yorumlanmasında bazı kıstaslardan yararlanılması zorunludur. Örneğin, işletme içindeki hesaplanan oranları işletmenin geçmiş dönemlerinde hesaplanan oranlarla veya deneyler sonucunda bulunan genel kabul görmüş ölçülerle ya da işletmenin içinde bulunduğu endüstri kolu için geliştirilen oranlarla karşılaştırılması ve değerlendirmenin buna göre yapılması gerekir. Mali analizde kullanılan oranları, hesaplanış biçimlerine göre üç ana grupta toplayabiliriz (Akdoğan ve Tenker, 1998: 598).:

-İşletme içi mali oranlar,

-İşletme dışı verilere dayanılarak hesaplanan mali oranlar,

-Endüstri mali oranları

Rasyo analizinin istenilen yararları sağlayabilmesi için aralarında iyi bir kordinasyon uyumu olmalıdır. Bu işlemler sırasında işletmenin çalışma konusu yöntemi ve yönetim politikaları üzerinde durulmalıdır. Rasyo analiziyle yapılacak olan maki tabloların gerçeğe uygun olması için belli bir dönemde karşı karşıya kaldıkları mali değişimlerin

karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi gerekmektedir. Genellikle üç ile beş yıllık dönemlerde karşılaştırma yapmak optimal olarak kabul edilir. Eğer rasyolar bu gibi durumları göz önüne alarak yapılırsa işletme yönetimi ve finansal yapı analizi açısından karşılaştırmaya uygun faktörler arasında, farklı dönemler itibari ile ortaya çıkacak olan sonuçların belirlenmesini ve izlenmesini kolaylaştırır. Ayrıca hesaplanma aracı olduğu için geleceğe dönük olan problemlerin saptanmasına da olanak sağlar (Akıncı ve Ünlen, 1985: 200).

2.6.1. Likidite Durumunun Analizinde kullanılan oranlar

Likit, bir varlığın nakde çevrilmesidir. Likidite durumunun analizinde kullanılan oranlar, şirketin kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü ve işletmelerin faaliyetlerini yürütecek kadar nakdinin olup olmadığını gösteren oranlardır. Likit oranının 1 olması yeterli kabul edilir. Ancak alacaklarını tahsilde güçlük çeken bir işletme için yüksek likidite oranının olmasının pek anlamı yoktur. Söz konusu oranlar cari oran, asist test oranı, nakit oranı ve alacak devir hızı olmak üzere aşağıda açıklanmıştır (Gücenme, 2000: 109).

1. Cari Oran

Cari oran işletmedeki dönen varlıkların ve kısa vadeli yabancı kaynakların aralarında ki ilişkiyi gösteren bir orandır. Dönen varlıkların kısa vadeli yabancı borçlara bölünmesi ile bulunur (Koç, 1973: 125).

Cari oran, işletmelerin genel likidite durumlarını ortaya çıkararak işletmelerin net çalışma sermayesinin yeteri kadar olup olmama durumunu ortaya sunar. Bu nedenle cari orana çalışma sermayesi oranı da denir. Oranın pay kısmında bulunana dönen varlıkların toplamı, şüpheli alacakların karşılığı, stokların değer düşüş karşılıkları gibi aktifini düzenleyici hesaplar toplamından düşüldükten sonraki tutarı gösterir (Akdoğan ve Tenker, 1998: 603).

Cari oranın çok miktarda fazla bulunması, dönem başında yüksek kasa bakiyesi ile işe başlanmasından sebeple meydana gelmiş olabilir. Fazla kasa bakiyesi o dönemin cari oranını olumlu yönde etkilemekteyken daha sonraki dönemlerde, özellikle artan iş hacminin sonucu olarak işletme ağır alacak ve stoklarıyla iyi olan oranı bozacak ve borç ödeme yeteneğini kaybedebilecektir. Bu nedenle tutarlı bir analiz için birkaç dönemin verisini incelemekte fayda vardır (Gönenli, 1979: 337).

Cari oranın yeterli olup olmadığı hususu için şu faktörler göz önünde tutulmalıdır (Gücenme,2000:109):

- Dönen varlıkların büyümesi
- İşletmenin tedarik ve satış şartları
- Zaman içindeki eğilim
- Mevsimlik değişmeler
- İçinde bulunan iş kolu
- Kısa vadeli borçların vade dağılımı
- Stok devir hızı ve alacak devir hızı
- Ticari alacakların senetli veya senetsiz oluşudur.

2. Asist Test Oranı

Asist test oranı nakde çevrilmesi daha uzun bir süreyi bulacak dönen varlık kalemlerinin, dönen varlık toplamından çıkarılması suretiyle bulunacak büyüklük ile, kısa vadeli yabancı kaynaklar arasındaki ilişkiyi ölçer (Akdoğan ve Tenker, 1998: 605).

Asist test oranı genellikle cari oranla birlikte kullanılmaktadır. Şöyle ki, asist test oranı cari oranı desteklediğinde, işletmenin aşırı stok yatırımına sahip olmaksızın dönen varlıklarının büyük çoğunluğunu likit değerlere bağladığı anlaşılır (Gönenli, 1979: 340).

Asist test oranı 1 olması yeterli kabul edilmektedir. Ancak alacaklarını tahsilde güçlük çeken bir işletme için yüksek likidite oranının pek anlamı yoktur. Keza bir işletmenin likidite oranı 1'den küçük olduğu halde işletme stoklarını süratle paraya çevirip, bunlarla kısa vadeli borçlarını ödeyebiliyorsa, bu işletmenin borç ödeme gücü var demektir (Gücenme, 2000: 109).

3. Nakit Oranı

Bu oran para ve benzeri değerlerinin kısa vadeli yabancı kaynaklara oranıdır. İşletmelerinin elindeki mevcut hazır değerleri ile kısa vadeli borçların ne ölçüde karşıladığını ölçmede kullanılan bir orandır (Akdoğan ve Tenker, 1988: 606).

$$\frac{\text{I}}{\text{I}} \frac{\text{I}}{\text{I}} \frac{\text{ğ}}{\text{I}}$$

Satışların durduğu, alacakların tahsil edilemediği dönemlerde işletmenin ödeme gücünü gösterir. Oranın 1 olması, kısa vadeli borçların nakit ve nakit benzerleriyle

karşılanabildiğini gösterir. Bu kadar yüksek likidite her işletme için gerekli olmayabilir. Ancak bu oranın %20'nin altına düşmemesi arzu edilir (Gücenme, 2000: 109).

4. Alacak Devir Hızı Oranı

Alacak devir hızı oranı; belirli bir dönemdeki kredili satışlar tutarının, hesap dönemi sonucundaki ticari alacaklar tutarına veya aylık ortalama ticari alacak miktarına bölünmesi ile elde edilir (Akdoğan ve Tenker,1988: 620).

Bu oranlar genellikle bir endüstri kolu içindeki işletmeleri karşılaştırmak için kullanılır. Devir hızı oranları olarak da ifade edilen faaliyet oranlarının yüksek olması işletme lehine yorumlanır. Oran, kredili satışlardan doğan alacakların bir yıl içinde kaç kez tahsil edildiğini, dolayısıyla alacakların tahsil kabiliyeti ve likiditesini gösterir. Orandaki artış daha az işletme sermayesinin alacaklara bağlandığını gösterir ve artış işletme lehine yorumlanır. Bu durum işletmenin aynı düzeydeki iş hacmi için daha az finansmana gereksinme duyduğunu ifade eder (Gücenme, 2000: 113).

2.7. KONUYLA İLGİLİ TÜRKİYE ' DE YAPILAN ÇALIŞMALAR

- ✓ Finansal Tablo İlanlarının Hisse Getirileri Üzerindeki Etkisi; BİST' de Ampirik Uygulama:

Bu çalışmada finansal tablo ilanlarının hisse getirileri üzerindeki etkisini analiz etmeyi amaç edinilmiştir. Çalışmada; hisseleri borsa İstanbul'da işlem gören firmaların yıllara ait finansal tabloları kullanılarak örnek gösterilmiştir (Bozkurt, vd., 2014).

- ✓ Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Raporlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi:

Bu çalışmada, inşaat sektöründe girdi sağlayan, halka açık bir işletmenin 2006-2010 yıllarına ait nakit akış tabloları, karşılaştırılmalı tablolar, yüzde eğilimleri, rasyo analizi ve nakit akışlarının sağladığı faaliyetler modeli analiz edilmiştir. (Kargın ve Aktaş, 2011)

- ✓ Tek Düzen Hesap Planı Ve UFRS' ye Göre Elde Edilen Finansal Oranların Hisse Getirileri İle İlişkisinin Karşılaştırmalı İncelenmesi: BİST' de Bir Uygulama:

Bu çalışmada tek düzen hesap planına göre elde edilen finansal oranların hisse getirileri ilişkisinin, UFRS 'ye uyumlu olarak hazırlanan mali tablolardan elde edilen finansal oranlar ile hisse getirileri ilişkisiyle karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır.(Zor ve Karakuş, 2014)

- ✓ Türkiye Muhasebe /Finansal Raporlama Standartlarının Muhasebe Kalitesi Üzerine etkisi:

Muhasebe alanındaki eksiklikleri gidermek amacıyla muhasebe uluslararası alanda geçerli olan bir dil oluşturulması gereğiyle muhasebenin ortaya çıkışı anlatılmaktadır. Türkiye'deki hangi kurumların muhasebe ve finansal raporlama standardını uygulama zorunda olduğu açıklanmıştır (E.Uzun, 2018).

- ✓ Avrupa Muhasebe Sisteminin Uyumsallaştırılması, Tarihsel bir Perspektif:

Muhasebe standartlarının yatırımcıların ihtiyaçları dikkate alınarak şekillendirilebileceği vurgulanmıştır. Türkiye'nin AB tarafından kabul edilen uluslararası muhasebe standartlarını ve uluslararası finansal raporlama standartlarının benimsenmesi gerekliliği ortaya çıkarılmıştır. Muhasebenin sadece sermaye sahiplerini şirket yöneticilerini değil aynı zamanda tüm çıkar sahiplerini gözlemlemektedir. Avrupa Birliğinin önde gelen şirketlerinin muhasebe sisteminin güçlendirilmesine yönelik benimsenen uluslararası muhasebe standartları uzun bir uyumsallaştırma çalışmasına dayandığını anlatmaya dayanan bir çalışmadır (Lemerchand ve Fran,2006).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BORSA İSTANBULDA FAALİYET GÖSTEREN SAVUNMA SANAYİ ŞİRKETLERİNE AİT FİNANSAL TABLOLARIN TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI BAĞLAMINDA ANALİZLERİ

Çalışmanın bu bölümünde, incelemesi yapılacak olan savunma sanayi sektöründe yer alan ASELSAN, OTOKAR, KATMERCİLER ve TÜMOSAN anonim şirketlerinin finansal durum ve gelir tablolarının, finansal analizi, karşılaştırmalı finansal analiz ve oran analizi yöntemi kullanılarak Microsoft Office Excel programı ile hesaplanarak sonuçlar değerlendirilip 2015, 2016 ve 2017 yıllarını baz alacak şekilde finansal durumu rapor halinde sunulmaktadır.

3.1.ÇALIŞMANIN KONUSU

Çalışmada Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren savunma sanayi şirketlerine ait finansal tabloların Türkiye finansal raporlama standartları bağlamında analizleri ele alınmıştır. Muhasebe teknikleri ve finans yönetimini etken hale getirebilecek işletmenin faaliyetlerinde verimliliği artıracak etkinliklerin bütünü incelenmiştir. Bu bağlamda birinci bölümle Türkiye finansal raporlama standartları hakkında hükümler verilmiştir ve finansal analiz, finansal tablo kavramlarına açıklık getirilmiştir. İkinci bölümde finansal analiz teknikleri açıklanmıştır. Burada finans performansının ölçütleri belirlenmiştir. Finansal tabloları kullanarak ve sektördeki diğer rakip şirketleri baz alarak finansal analiz yapılmıştır. Sektörün gelecekteki trendlerini ve eğilimlerini finansal yönde tahmin etmek ve finansal performansına uygun bütçeleme planları geliştirilmiştir. Bu doğrultuda nakit akışı, yatırım pazarları, bilanço durumları vb. konuları ele alınmıştır.

Uygulama aşamasında ise Borsa İstanbul'da işlem gören Türkiye savunma sanayi şirketleri üzerine bir uygulama yapılmıştır. Bu çerçevede karşılaştırmalı analiz, oran analiz bazında hesaplanmış, değerlendirilmiş ve yorumlamaları yapılmıştır. ASELSAN, OTOKAR, KATMERCİLER ve TÜMOSAN Anonim Şirketlerinin finansal tabloları, mali tabloları, bilanço ve gelir tabloları, varlıklar, borç göstergeleri, finansal rasyo grupları likidite oranları, faaliyet verimlilik oranları, borçlanma oranları, karlılık oranları belirlenip hesaplanmaları yapılacak şirketlerin son üç yıl bazında durumu rapor halinde sunumu yapılmıştır.

3.2. ÇALIŞMANIN AMACI

İşletmeler, işletmelerin sahipleri ve işletmelerin ortakları için mali analiz teknikleri açısından yarar sağlamak, işletmelere yatırım yapmak isteyenler için ise doğru ve karlı yatırım kararlarını vermelerine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda mali analiz tekniklerinin doğru açıklanabilmesi için finans fonksiyonu ile yönetim arasındaki ilişkileri belirleyerek, mali yöntemlerin işletme başarısı bakımından önemi üzerinde durulmaktadır. Bu çerçevede rapor hazırlamasında şirket raporlarının daha açık, net ve karşılaştırılabilir olmasını olanaklı hale getirerek şirket karına ve büyümesine önemli ölçüde katkı sağlamaktır. Böylece işletmelerin gelirlerini arttırma giderlerin azaltılmasına kolaylık sağlar. Bu balamda söz konusu uygulama ile de muhasebe ve finansın rolünü ortaya koymak hedeflenmiştir.

3.3. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Bilindiği üzere genel olarak işletmelerin amacı uzun dönemde kar ederek piyasa değerlerini en yüksek düzeye çıkarmaktır. Bu amaçlarını gerçekleştirip gerçekleştirmediklerini anlamak üzere, finansal durumunun ve varlığının devamlılığı için başarı katsayılarını analiz ederek yorumlamalar şarttır.

Bu çerçevede finansal yönetim, muhasebe ve mali tablolar, bilanço gelir tablolar analizi yaparak finansal performanslarının ölçülmesine katkı sağlama ve uygulama ile nicel değerler elde edeceklerdir. Söz konusu konular göz önünde bulundurulduğunda çalışmanın önemi ortaya çıkacaktır. Ayrıca başka bir açıdan bakıldığında çalışma literatüre katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

3.4. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada niteliksel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Niteliksel araştırmada konuyla ilgili ne için, nasıl, ne şekilde gibi sorulara cevap aranır. Bu bağlamda konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmaların verilerine ulaşılmıştır. Ayrıca literatür taraması çerçevesinde doküman incelenmesine yönelik söz konusu Savunma Sanayi Şirketleri hakkındaki güncel faaliyet raporları ve şirketin kuruluşundan bugüne yazılı kaynakları incelenmiştir.

3.5. ÇALIŞMANIN KAPSAM, SINIRLILIKLARI VE VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ

Çalışma sadece Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren savunma sanayi şirketlerine ait finansal tabloların TFRS bağlamında analizi ile sınırlıdır. Bu çerçevede araştırma sadece

ASELSAN A.Ş., OTOGAR A.Ş., KATMERCİLER A.Ş. ve TUMOSAN A.Ş. ele alınmıştır ve sadece bu şirketleri kapsamaktadır. Yazılı kaynaklar ve faaliyet raporları kullanılmıştır. Faaliyet raporlarından elde edilen oranlar Microsoft Office Excel programı ile hesaplanmıştır

3.6. UYGULAMA YAPILAN ŞİRKETLERE AİT BİLGİLER

3.6.1. ASELSAN AŞ

ASELSAN A.Ş. hisse senetleri 1 Ağustos 1990 tarihinden itibaren ASELSAN A.Ş. hisse senetleri Borsa İstanbul'da (BIST) ASELS kodu ile işlem görmektedir. ASELSAN A.Ş. hisse senetleri ayrıca Ulusal Pazarda da işlem görmektedir. Şirketin dahil olduğu endeksler BIST 100, BIST 50, BIST 100-30, BIST Yıldız, BIST Kurumsal Yönetim, BIST Ulusal, BIST Teknoloji, BIST Tüm, BIST Temettü, BIST Ankara, BIST Sürdürülebilirlik'tir. Faaliyet alanları, askeri ve sivil haberleşme sistemleri, cep telefonu, elektronik harp, radar savunma sistemleri, elektro optik sistemler bilgisayarlar kontrollü alarm sistemleri, hibrid devre konularında araştırma, geliştirme ve üretimdir. ASELSAN A.Ş. 3' er aylık dönemler için finansal rapor açıklamaktadır. ASELSAN A.Ş.'nin mali yılı Ocak-Aralık dönemini kapsamaktadır (Aselsan, 1975).

3.6.1.1. ASELSAN AŞ'nin Finansal Durum Ve Gelir Tabloları Analizi

ASELSAN AŞ'ye ait 2015-2017 dönemlerine ait Finansal Durum Tablosu Tablo 9'da Gelir Tablosu ise Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 9. ASELSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablosu

VARLIKLAR	2017 TL	2016 TL	2015 TL
Dönen Varlıklar	5.798.135	5.069.528	3.092.768
Nakit ve Nakit Benzerleri	1.262.904	1.168.776	680.963
Ticari Alacaklar	1.601.765	2.039.695	1.068.283
<i>İlişki Taraflardan</i>	460.841	311.655	165.331
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	1.140.924	1.728.040	902.952
Diğer Alacaklar	112.761	84.712	48.242
<i>İlişki Taraflardan</i>	34	-	-
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	112.727	84.712	48.242
Stoklar	1.944.389	1.187.398	886.827
Peşin Ödenmiş Giderler	654.137	380.150	228.678
<i>İlişkili Taraflara</i>	92.555	59.092	22.527
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	561.582	321.088	206.151
Diğer Dönen Varlıklar	222.179	201.707	179.775
Duran Varlıklar	5.120.082	3.535.423	3.152.334

Tablo 9. Devamı

Finansal Yatırımlar	568.914	516.179	433.501
Ticari Alacaklar	1.198.294	385.592	375.886
<i>İlişkili Taraflardan</i>	828.846	36.187	25.431
<i>İlişkili olmayan Taraflardan</i>	369.448	349.401	350.455
Diğer Alacaklar	661	295	288
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	661	295	288
Öz kaynak Yönetimiyle Değerlenen Yatırımlar	83.324	57.387	41.916
Maddi Duran Varlıklar	1.090.843	967.522	924.842
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	868.997	697.131	537.512
Peşin Ödenmiş Giderler	442.731	393.699	410.133
<i>İlişkili Taraflara</i>	165.487	199.841	284.921
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	277.244	193.858	125.212
Ertelenmiş Vergi Varlığı	589.529	384.573	330.533
Diğer Duran Varlıklar	276.789	133.045	97.723
VARLIKLAR	2017 TI	2016 TI	2015 TL
Dönen Varlıklar	5.798.135	5.069.528	3.092.768
Nakit ve Nakit Benzerleri	1.262.904	1.168.776	680.963
Ticari Alacaklar	1.601.765	2.039.695	1.068.283
<i>İlişki Taraflardan</i>	460.841	311.655	165.331
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	1.140.924	1.728.040	902.952
Diğer Alacaklar	112.761	84.712	48.242
<i>İlişki Taraflardan</i>	34	-	-
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	112.727	84.712	48.242
Stoklar	1.944.389	1.187.398	886.827
Peşin Ödenmiş Giderler	654.137	380.150	228.678
<i>İlişkili Taraflara</i>	92.555	59.092	22.527
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	561.582	321.088	206.151
Diğer Dönen Varlıklar	222.179	201.707	179.775
Duran Varlıklar	5.120.082	3.535.423	3.152.334
Finansal Yatırımlar	568.914	516.179	433.501
Ticari Alacaklar	1.198.294	385.592	375.886
<i>İlişkili Taraflardan</i>	828.846	36.187	25.431
<i>İlişkili olmayan Taraflardan</i>	369.448	349.401	350.455
Diğer Alacaklar	661	295	288
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	661	295	288
Öz kaynak Yönetimiyle Değerlenen Yatırımlar	83.324	57.387	41.916
Maddi Duran Varlıklar	1.090.843	967.522	924.842
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	868.997	697.131	537.512
Peşin Ödenmiş Giderler	442.731	393.699	410.133
<i>İlişkili Taraflara</i>	165.487	199.841	284.921
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	277.244	193.858	125.212
Ertelenmiş Vergi Varlığı	589.529	384.573	330.533

Tablo 9. Devamı

Diğer Duran Varlıklar	276.789	133.045	97.723
Kısa Vadeli Yükümlülükler	2.671.635	2.235.678	1.568.973
Kısa Vadeli Borçlanmalar	404.312	306.243	357.816
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	67.624	65.665	89.428
Ticari Borçlar	1.369.800	1.052.907	577.203
<i>İlişkili Taraflara</i>	195.946	79.170	37.695
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	1.173.854	973.737	539.507
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	46.133	36.836	21.588
Diğer Borçlar	1.494	6.248	2.871
<i>İlişkili Taraflara</i>	65	69	55
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	1.429	6.179	2.815
Devlet Teşvik Ve Yardımları	41.643	28.268	22.582
Ertelenmiş Gelirler	300.459	370.581	261.497
<i>İlişkili Taraflardan</i>	144.197	17.456	15.194
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	156.262	353.125	246.303
Dönem Karı ve Vergi Yükümlülüğü	717	427	2.633
Kısa Vadeli Karşılıklar	425.907	346.729	220.041
Çalışanlara İlişkin Faydalara İlişkin	42.301	43.362	38.115
Diğer	383.606	303.367	181.926
Kısa Vadeli Yükümlülükler	13.546	21.774	13.313
Uzun Vadeli Yükümlülükler	3.198.374	2.670.716	1.835.392
Uzun Vadeli Borçlanmalar	62.207	122.415	156.074
Ticari Borçlar	1.262.015	253.144	222.884
<i>İlişkili Taraflara</i>	1.048.376	21.721	34.279
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	213.639	231.423	188.605
Diğer Borçlar	105	45	38
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	105	45	38
Ertelenmiş Gelirler	1.642.766	2.091.979	1.269.467
<i>İlişkili Taraflardan</i>	1.461.346	314.324	87.021
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	181.420	1.777.655	1.182.446
Uzun Vadeli Karşılıklar	231.281	203.133	186.929
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	168.742	150.997	163.412
Diğer	62.539	52.136	23.517
ÖZKAYNAKLAR	5.048.208	3.691.467	2.840.736
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	5.047.666	3.691.004	2.840.283
Ödenmiş Sermaye	1.000.000	1.000.000	5.000.000
Sermaye Düzeltme Farkları	98.621	98.621	100.321
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	209.087	219.355	201.147

Tablo 9. Devamı

Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları	207.431	216.072	14.924
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları/	1.656	3.283	216.072
Kayıplar Kar ve Zamanda Yeniden Sınıflandırılacak			
Birikmiş Değer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	540.690	486.030	406.707
Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Yeniden Değerleme			
veya Sınıflandırma Kazançları	535.444	485.346	406.802
Yabancı Para Çevrim Farkları	5.246	684	95
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	124.062	94.159	86.943
Geçmiş Yıllar Karları	1.687.436	997.648	1.332.235
Net Dönem Karı	1.387.770	795.191	212.930
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	542	463	453
TOPLAM KAYNAKLAR	10.918.217	8.604.951	6.245.102

Kaynak: WEB_2. ASELSAN, (1975). [http://www.aselsan.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Yillik-Faaliyet-Raporlari.aspx\(11.05.2018\)](http://www.aselsan.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Yillik-Faaliyet-Raporlari.aspx(11.05.2018)).

Tablo 10. ASELSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablosu

KAR VEYA ZARAR KISMI	2017	2016	2015
Hasılat	5.360.279	3.768.116	2.780.430
Satışların Maliyeti(-)	-4.005.346	-2.845.098	-2.154.356
BRÜT KAR	1.354.933	923.018	626.074
Genel Yönetim Giderleri (-)	-177.622	-150.732	-138.399
Pazarlama Giderleri(-)	-1.644.431	-83.758	-74.654
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-97.300	-82.603	-87.980
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	1.935.905	489.676	173.647
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	-1.678.420	-285.598	-295.922
ESAS FAALİYETİ KARI	1.173.065	810.003	202.766
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	9.302	8.737	2.478
Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların			
Karlarından/(Zararlarından) Paylar	9.302	213	-9.115
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	1.191.669	818.953	196.129
Finansman Gelirleri	99.494	66.361	38.348
Finansman Giderleri(-)	-120.140	-151.291	-155.267
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI	1.171.023	734.023	79.210
Sürdürülen Faaliyetleri Vergi Geliri	216.826	61.178	134.163
Dönem Vergi Giderleri(-)	-2.036	-1.548	-3.493
Ertelenmiş Vergi Geliri	218.862	62.726	137.656
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI	1.387.849	795.201	213.373

Tablo 10. Devamı

Dönem Karının Dağılımı	79	10	443
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	1.387.770	795.191	212.930
Ana Ortaklık Payları	1.387.849	795.201	212.373
100 Adet Pay Başına Kazanç (tam kuruş)	138,78	79,52	21,3
DÖNEM KARI	1.387.849	795.201	213.373
DİĞER KAPSAMLI GELİR KISMI			
Kar veya Zarardan Yeniden Sınıflandırılacaklar	-10.268	18.207	39.518
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları	3.034		41.598
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları	-2.033	22.759	
Ertelenmiş Vergi Gideri	-11.269	-4.552	-2.080
Kar veya Zarardan Yeniden Sınıflandırılacaklar	54.660	79.323	113.688
Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Yeniden Değerleme Kazanç	52.735	82.678	119.772
Yabancı Para Çevrim Farkları	4.562	779	-95
Ertelenmiş Vergi Gideri	-2.637	-4.134	-5.989
DİĞER KAPSAMLI GİDERLER	44.392	97.530	153.206
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	1.432.241	892.731	366.579
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı	79	10	443
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	1.432.162	892.721	366.136
Ana Ortaklık Payları	1.432.241	892.731	366.579

Kaynak: WEB_2. ASELSAN, (1975). [http://www.aselsan.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Yillik-Faaliyet-Raporlari.aspx\(11.05.2018\)](http://www.aselsan.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Yillik-Faaliyet-Raporlari.aspx(11.05.2018)).

Tablo 11. ASELSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

VARLIKLAR	2017-2016 Fark TL	Yüzde Oran	2016-2015 Fark TL	Yüzde Oran
Dönen Varlıklar	728607	14,3723	1976760	63,9156
Nakit ve Nakit Benzerleri	94128	8,05355	487813	71,6358
Ticari Alacaklar	-437930	-21,47	971412	90,9321
<i>İlişki Taraflardan</i>	149186	47,869	146324	88,5037
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	-587116	-33,976	825088	91,3767
Diğer Alacaklar	28049	33,111	36470	75,598
<i>İlişki Taraflardan</i>	34		0	
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	28015	33,0709	36470	75,598
Stoklar	756991	63,7521	300571	33,8929
Peşin Ödenmiş Giderler	273987	72,0734	151472	66,2381
<i>İlişkili Taraflara</i>	33463	56,6286	36565	162,316
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	240494	74,8997	114937	55,7538
Diğer Dönen Varlıklar	20472	10,1494	21932	12,1997
Duran Varlıklar	1584659	44,8223	383089	12,1526

Tablo 11. Devamı

Finansal Yatırımlar	52735	10,2164	82678	19,0722
Ticari Alacaklar	812702	210,767	9706	2,58217
<i>İlişkili Taraflardan</i>	792659	2190,45	10756	42,2948
<i>İlişkili olmayan Taraflardan</i>	20047	5,73753	-1054	-0,3008
Diğer Alacaklar	366	124,068	7	2,43056
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	366	124,068	7	2,43056
Öz kaynak Yönetimiyle Değerlenen Yatırımlar	25937	45,1966	15471	36,9095
Maddi Duran Varlıklar	123321	12,7461	42680	4,61484
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	171866	24,6533	159619	29,6959
Peşin Ödenmiş Giderler	49032	12,4542	-16434	-4,007
<i>İlişkili Taraflara</i>	-34354	-17,191	-85080	-29,861
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	83386	43,014	68646	54,8238
Ertelenmiş Vergi Varlığı	204956	53,2944	54040	16,3494
Diğer Duran Varlıklar	143744	108,042	35322	36,145
TOPLAM VARLIKLAR	2320356	26,9876	2352760	37,6737
KAYNAKLAR				
Kısa Vadeli Yükümlülükler	435957	19,5	666705	42,4931
Kısa Vadeli Borçlanmalar	98069	32,0233	-51573	-14,413
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	1959	2,98332	-23763	-26,572
Ticari Borçlar	316893	30,097	475704	82,4154
<i>İlişkili Taraflara</i>	116776	147,5	41475	110,028
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	200117	20,5514	434230	80,4864
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	9297	25,2389	15248	70,6318
Diğer Borçlar	-4754	-76,088	3377	117,625
<i>İlişkili Taraflara</i>	-4	-5,7971	14	25,4545
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	-4750	-76,873	3364	119,503
Devlet Teşvik Ve Yardımları	13375	47,315	5686	25,1793
Ertelenmiş Gelirler	-70122	-18,922	109084	41,7152
<i>İlişkili Taraflardan</i>	126741	726,06	2262	14,8875
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	-196863	-55,749	106822	43,3702
Dönem Karı ve Vergi Yükümlülüğü	290	67,9157	-2206	-83,783
Kısa Vadeli Karşılıklar	79178	22,8357	126688	57,5747
Çalışanlara İlişkin Faydalara İlişkin	-1061	-2,4468	5247	13,7662
Diğer	80239	26,4495	121441	66,753
Kısa Vadeli Yükümlülükler	-8228	-37,788	8461	63,5544
Uzun Vadeli Yükümlülükler	527658	19,7572	835324	45,512
Uzun Vadeli Borçlanmalar	-60208	-49,184	-33659	-21,566
Ticari Borçlar	1008871	398,536	30260	13,5766
<i>İlişkili Taraflara</i>	1026655	4726,55	-12558	-36,635
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	-17784	-7,6846	42818	22,7025
Diğer Borçlar	60	133,333	7	18,4211

Tablo 11. Devamı

<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	60	133,333	7	18,4211
Ertelenmiş Gelirler	-449213	-21,473	822512	64,7919
<i>İlişkili Taraflardan</i>	1147022	364,917	227303	261,205
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	-2,00E+06	-89,794	595209	50,3371
Uzun Vadeli Karşılıklar	28148	13,8569	16204	8,66853
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	17745	11,7519	-12415	-7,5974
Diğer	10403	19,9536	28619	121,695
ÖZKAYNAKLAR	1356741	36,7534	850731	29,9476
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	1356662	36,7559	850721	29,952
Ödenmiş Sermaye	0	0		-80
Sermaye Düzeltme Farkları	0	0	-1700	-1,6946
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak				
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	-10268	-4,681	18208	9,05209
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları	-8641	-3,9991	201148	1347,82
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları/	-1627	-49,558	-212789	-98,481
Kayıplar Kar ve Zamanda Yeniden Sınıflandırılacak				
Birikmiş Değer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	54660	11,2462	79323	19,5037
Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Yeniden Değerleme Veya Sınıflandırma Kazançları	50098	10,3221	78544	19,3077
Yabancı Para Çevrim Farkları	4562	666,959	589	620
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	29903	31,758	7216	8,29969
Geçmiş Yıllar Karları	689788	69,1414	-334587	-25,115
Net Dönem Karı	592579	74,5203	582261	273,452
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	79	17,0626	10	2,20751
TOPLAM KAYNAKLAR	2313266	26,883	2359849	37,7872

Tablo 12. ASELSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

VARLIKLAR	2017-2016 Fark TL	Yüzde Oran	2016-2015 Fark TL	Yüzde Oran
Hasılat	1592163	42,2536	987686	35,5228
Satışların Maliyeti(-)	-1160248	40,7806	-690742	32,0626
BRÜT KAR	431915	46,7938	296944	47,4295
Genel Yönetim Giderleri (-)	-26890	17,8396	-12333	8,91119
Pazarlama Giderleri(-)	-1560673	1863,31	-9104	12,1949
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-14697	17,7923	5377	-6,1116
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	1446229	295,344	316029	181,995
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	-1392822	487,686	10324	-3,4888

Tablo 12. Devamı

ESAS FAALİYETİ KARI	363062	44,8223	607237	299,477
Yatırım Faaliyetlerden Gelirler	565	6,46675	6259	252,583
Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların				
Karlarından/(Zararlarından) Paylar	9089	4267,14	9328	-102,34
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	372716	45,5113	622824	317,558
Finansman Gelirleri	33133	49,9284	28013	73,0494
Finansman Giderleri(-)	31151	-20,59	3976	-2,5608
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI	437000	59,5349	654813	826,68
Sürdürülen Faaliyetleri Vergi Geliri	155648	254,418	-72985	-54,4
Dönem Vergi Giderleri(-)	-488	31,5245	1945	-55,683
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI	592648	74,5281	581828	272,681
Dönem Karının Dağılımı	69	690	-433	-97,743
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	592579	74,5203	582261	273,452
Ana Ortaklık Payları	592648	74,5281	582828	274,436
100 Adet Pay Başına Kazanç (tam kuruş)	59,26	74,5221		
DÖNEM KARI	592648	74,5281	581828	272,681
DİĞER KAPSAMLI GELİR KISMI				
Kar veya Zarardan Yeniden Sınıflandırılacaklar	-28475	-156,4	-21311	-53,927
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları	3034		-41598	-100
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları	-24792	-108,93	22759	
Ertelenmiş Vergi Gideri	-6717	147,562	-2472	118,846
Kar veya Zarardan Yeniden Sınıflandırılacaklar	-24663	-31,092	-34365	-30,227
Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Yeniden Değerleme Kazanç	-29943	-36,216	-37094	-30,971
Yabancı Para Çevrim Farkları	3783	485,623	874	-920
Ertelenmiş Vergi Gideri	1497	-36,212	1855	-30,973
DİĞER KAPSAMLI GİDERLER	-53138	-54,484	-55676	-36,341
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	539510	60,4337	526152	143,53
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı	69	690	-433	-97,743
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	539441	60,4266	526585	143,822
Ana Ortaklık Payları	539510	60,4337	526152	143,53

3.6.1.2. ASELSAN AŞ Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

✓ Dönen Varlık ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişiklikler;

İşletmenin dönen varlıklarında 2017 yılında 2016 yılına göre %14,37'lik bir artış meydana gelirken 2016 yılından 2015 yılına göre de %63,91'lik bir artış meydana gelmiştir. Yıllara göre bu oranda azalış gerçekleşmiştir. Ticari Alacaklarında 2016 yılından 2017 yılına göre %21,47'lik bir azalış, 2015 yılından 2016 yılına göre ise %90,93 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Stoklarda durum 2016'dan 2017'ye %63,75 oranında bir artış,

2015' den 2016' ya %33,89 oranında bir artış söz konusu olmuştur. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına %19,5 oranında artış 2015 yılından 2016 yılına %42,49'luk bir artış olmuştur. Aralarındaki fark çok gibi gözükse de doğru orantılı bir şekilde artma gerçekleşmiştir.

✓ Dönen Varlık Duran Varlık Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin aktif yapısına bakıldığında duran varlıklar 2016 yılından 2017 yılına %44,82 artmışken, 2015 yılından 2016 yılına %12,15 oranında artmıştır. Ancak duran varlıklar işletme varlıkları içinde dönen varlıklara göre son yıllarda daha fazla paya sahiptir. Önceki yıllarda ise durum tam tersidir.

✓ Yabancı Kaynak- Öz Kaynak Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin öz kaynakları 2016 yılından 2017 yılına % 36,75, 2015 yılından 2016 yılına %29,94 artış gösterirken, uzun vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %19,75, 2015 yılından 2016 yılına %45,51 oranında artış göstermiş yıllara göre artmıştır. Kısa vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %19,5 2015 yılından 2017 yılına %42,49 bir artış göstermiştir. Öz Kaynaklardaki değişim hızı yabancı kaynaklara göre daha hızlı gerçekleşmiştir.

✓ Duran Varlıklar ile Öz kaynaklardaki ve Devamlı Sermayedeki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında duran varlıklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına % 44,82, 2015 yılından 2016 yılına %12,15 artış olmuşken, öz kaynaklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına %36,75, 2015 yılından 2016 yılına %29,94 artış göstermiştir. Uzun vadeli yabancı kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına %19,75, 2015 yılından 2016 yılına %45,51'lik bir artış olmuştur.

✓ Stoklarla Satışlardaki Değişiklikler:

Şirketin Finansal Tablosu incelendiğinde stoklarda bir artma meydana gelirken, gelir tablosuna bakıldığında hasılatta 2016 yılından 2017 yılına %42,25 bir artış ve 2015 yılından 2016 yılına %35,52'lik bir artış göstermiştir. İşletmede satışlardan gelecek talepleri fazlasıyla karşılayabilmektedir.

✓ Ticari Alacaklarla Satışlardaki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında ticari alacaklar 2016 yılından 2017 yılına %210,767 ve 2015 yılından 2016 yılına %2,58 oranında artarken, net satışlar da artmıştır. Bu durumda işletmenin satışlarından kaynaklanan ticari alacak artışının meydana geldiği söylenebilir.

✓ Ticari Alacaklar – Ticari Borçlardaki Değişiklikler:

İşletmede ticari alacaklar 2016 yılından 2017 yılına %210,767 ve 2015 yılından 2016 yılına %2,58 oranında artarken, ticari borçlarında da 2016 yılından 2017 yılına %398,536, 2015 yılından 2016 yılına ise %13,57'lik bir artışla karşı karşıyadır. Sonuçlar incelendiğinde işletme alacaklarını daha çok karşıladığı görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında işletme alışlarında önemli derecede vade avantajı sağlamıştır. Bununla birlikte satış politikası da önemli derecede avantajlıdır. İşletme yönetimi aynı zamanda banka kredilerini azaltarak işletmenin daha sağlıklı bir yapıya kavuşmasına da yardımcı olmaktadır.

Karşılaştırmalı tablolar analizi için bilanço ve gelir tablolarına bakılarak sonuçları hesaplayabiliriz. Şirketin Net çalışma Sermayesini yıllara göre analizi aşağıda hesaplanmıştır.

✓ Net Çalışma Sermayesi:

$$NÇS(2015)=3.092.768 - 1.568.973 =1.523.795$$

$$NÇS(2016)=5.069.528 - 2.235.678 =2.833.850$$

$$NÇS(2017)=5.798.135 - 2.671.635 =3.126.500$$

-İşletmenin faaliyetlerini yürütecek kadar nakdinin olup olmadığını gösterir.

-Firmanın net çalışma sermayesinde 2015 yılından 2017 yılına doğru sürekli bir artış meydana gelmiştir.

-Nakit rezervin en fazla olduğu yıl 2017'dir.

Oran bazında bakıldığında ise 2016 ve 2015 yılları değerlendirildiğinde; dönen varlıklarda % 63,91, kısa vadeli yabancı kaynaklarda ise % 42,49 oranında artma olmuştur.

2017-2016 yılları karşılaştırıldığında ise; dönen varlıklarda % 14,37, kısa vadeli yabancı kaynaklarda ise % 19,5 artış meydana gelmiştir.

Duran varlıklarda; 2016-2015 yılları karşılaştırıldığında 3.152.334'den 3.535.423 TL ye bir yükseliş meydana gelmiştir. 383,089 TL' lik bir artış olmuştur. Oran olarak ise % 12,15'lik artış gerçekleşmiştir. 2017-2016 yılları karşılaştırıldığında ise 3.535.423 TL 'den 5.120.082 TL 'lik bir artış gerçekleşmiştir. 1.584.659 TL tutarında yükseliş olmuş. Oran olarak ise %44,8 'lik olumlu durum ortaya çıkmıştır. Buna karşın uzun vadeli kaynaklardaki durum 2016-2015 yıllarında % 12,15 artarken 2017-2016 yıllarında % 44,8 artmıştır. Öz kaynaklarda ise; 2016-2015 yılları karşılaştırıldığında % 29,94'lük artış 2017-2016 yıllarında % 36,75 artması değerlendirildiğinde, şirketin finansal yapısında önceki döneme göre bir artış oluşturmuştur.

Uzun Vadeli Borçlarda ise 2016-2015 yılındaki oran %-21,566 iken 2017-2016 yıllarında %-49,184 'e gerilemesi olumlu oranda borçları karşıladığını gösterir.

✓ Cari Oran:

$$CO(2015) = 3.092.768 / 1.568.973 = 1,97$$

$$CO(2016) = 5.069.528 / 2.235.678 = 2,26$$

$$CO(2017) = 5.798.135 / 2.671.635 = 2.17$$

-İşletmenin kısa vadeli borçlarını paraya çevrilmesi olası olan varlıkları ne ölçüde karşılayabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranında 2015 yılından 2016 yılına doğru artış olmuştur.

-2017 yılında ise azalış olmuştur.

-Şirket bu 3 yılda da rahatlıkla cari (dönen) varlıklarıyla kısa vadeli borcunu karşılayabiliyor.

✓ Asist Test Oranı:

-Cari varlıklar arasında paraya dönüşmesi daha yavaş olan stoklar düşüldükten sonra kısa vadeli borçların ne ölçüde karşılanabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranı 2015 yılından 2016 yılına doğru artmıştır. 2017 yılında ise azalış meydana gelmektedir. Firma likit varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilecek güce sahiptir.

✓ Nakit Oranı:

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçlarını ne ölçüde karşılayabildiğini ortaya koyar.

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçları ;

-2015 yılında %72,

-2016 yılında %82,

-2017 yılında %84 oranında karşılar.

✓ Alacak Devir Hızı:

- Şirketin alacaklarının yılda kaç kez devrettiğini gösterir.- Firma alacaklarını 2015 yılında 0.58 kez, 2016 yılında 0.45 kez, 2017 yılında 0.84 kez devretmektedir.

3.6.2. OTOKAR AŞ

1963 yılında kurulan OTOKAR, otomotiv ve savunma sektöründe, kara araçları alanında her türlü araç ve platformun tasarım, geliştirme ve sistem entegrasyonu konularında uzmanlaşmış bir şirkettir. BIST’ de OTKR adıyla işlem görmektedir. Faaliyet alanı Minibüs - Land Rover - zırhlı araç üretimidir. İlk İşlem Tarihi 04.24.1995 ve Halka Açılma Tarihi ise 04.13.1995’tir (Otokar, 1963).

3.6.2.1. OTOKAR AŞ’nin Finansal Durum Ve Gelir Tabloları Analizi

OTOKAR AŞ’ye ait 2017-2015 dönemlerine ait Finansal Durum Tablosu Tablo 13’de Gelir Tablosu ise Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 13. OTOKAR AŞ’nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablosu

VARLIKLAR	2017 (TL)	2016 (TL)	2015 (TL)
Dönen Varlıklar			
Nakit ve Nakit Benzerleri	228.958	38.598	58.736
Ticari Alacaklar	445.329	388.658	344.453
İlişki Taraflardan	29.656	29.437	106.906
İlişkili Olmayan Taraflardan	415.673	359.221	237.547
Diğer Alacaklar	68	20	2
Devam eden inşaat, tahattüt veya hizmet			
Sözleşmelerinden alacaklar	312.030	245.830	
Stoklar	413.056	493.870	427.976
Türev Araçlar	1.325	52	146
Peşin Ödenmiş Giderler	190.153	176.766	122.692
Diğer Dönen Varlıklar	40.632	106.138	65.687
Toplam Dönen Varlıklar	1.631.551	1.449.932	1.019.693
Duran Varlıklar			
Ticari Alacaklar	10.235	9.174	100.295
Diğer Ticari Alacaklar	281	234	66
Devam eden inşaat, tahattüt veya hizmet			
Sözleşmelerinden alacaklar			188.278
Finansal Yatırımlar	41	41	239
Maddi Duran Varlıklar net,	101.009	105.102	103.757
Maddi Olmayan Duran Varlıklar net,	219.864	181.932	155.419
Ertelenmiş Vergi Varlığı	46.606	37.853	37.314
Toplam Duran Varlıklar	378.036	334.336	585.369
Toplam Varlıklar	2.009.587	1.784.268	1.605.062

Tablo 13. Devamı

KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler			
Kısa Vadeli Borçlanmalar	429.248	3	375
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	84.410	4.669	1.025.607
Ticari Borçlar	62.117	401.145	165.819
İlişkili Taraflara	14.094	11.017	27.169
İlişkili Olmayan Taraflara	48.023	390.128	138.650
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	24.294	21.440	18.137
Diğer Borçlar	42.549	37.958	36.228
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü			2.094
Ertelenmiş Gelirler	21.084	200.624	176.293
Devlet Teşvik Ve Yardımları	1.940	2.156	2.056
Kısa Vadeli Karşılıklar	403.935	387.144	276.300
Çalışanlara İlişkin Faydalara İlişkin	9.286	8.491	6.652
Diğer	394.649	378.653	269.649
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	2.742	11.200	1.979
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	1.072.319	1.066.339	784.890
Uzun Vadeli Yükümlülükler			
Uzun Vadeli Borçlanmalar	190.000	425.447	509.295
Devlet Teşvik Ve Yardımları	1.441	3.382	5.570
Uzun Vadeli Karşılıklar	31.693	38.388	31.755
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar	31.693	28.088	22.321
Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar		10.300	9.434
Ertelenmiş Gelirler	430.580	7.754	28.312
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	653.714	474.971	574.933
Toplam Yükümlülükler	1.726.033	1.541.310	1.359.823
ÖZ KAYNAKLAR			
Ödenmiş Sermaye	24.000	24.000	24.000
Sermaye Düzeltme Farkları	52.743	52.743	52.743
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	59.895	54.015	46.838
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	-4.880	-4.986	-3.859
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm			
Kazançları/Kayıpları	-4.880	-4.986	-3.859
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak/			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	2.396	1.329	
Yabancı Para Çevrim Farkları	2.396	1.329	
Geçmiş Yıllar Karları	49.977	46.725	46.011
Net Dönem Karı	99.423	69.725	79.506

Tablo 13. Devamı

Toplam Öz Kaynaklar	283.554	242.958	245.239
Toplam Kaynaklar	2.009.587	1.784.268	1.605.062

Kaynak: WEB_3. OTOKAR, (1963). [https://www.otokar.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/yillik-ve-ara-donem-faaliyet-raporlari\(11.05.2018\)](https://www.otokar.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/yillik-ve-ara-donem-faaliyet-raporlari(11.05.2018)).

Tablo 14. OTOKAR AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablosu

KAR VEYA ZARAR KISMI	2017 (TL)	2016 (TL)	2015 (TL)
Hasılat	1.785.272	1.634.515	1.433.968
Satışların Maliyeti(-)	-1.313.646	-1.224.670	-1.063.026
BRÜT KAR	471.626	409.845	370.441
Pazarlama Giderleri (-)	-234.662	-189.513	-179.774
Genel Yönetim Giderleri(-)	-69.524	-63.132	-49.337
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-43.644	-36.176	-35.321
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	448.664	422.909	225.644
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	-346.746	-379.290	-192.492
ESAS FAALİYETİ KARI	225.714	164.643	139.660
Yatırım Faaliyetlerden Gelirler	1.250	87	1.480
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	226.964	164.730	141.140
Finansman Gelirleri	14.548	15.517	12.391
Finansman Giderleri(-)	-150.806	-112.167	-65.691
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI	90.706	68.080	87.840
Sürdürülen Faaliyetleri Vergi Geliri/Gideri			
Dönem Vergi Gideri/Geliri	-66	1.387	-6.664
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	8.783	258	-1.671
DÖNEM KARI	99.423	69.725	79.506
Kar veya Zarardan Yeniden Sınıflandırılmayacaklar			
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları	136	-1.409	1.757
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	-30	282	-351
Kar Veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar			
Yabancı Para Çevrim Farkları	1.067	1.392	
DIĞER KAPSAMLI GELİR KISMI	1.173	265	1.406
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	100.596	69.990	80.912
Pay Başına Kazanç (Kuruş)	0.414	0.291	0.331

Kaynak: WEB_3. OTOKAR, (1963). [https://www.otokar.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/yillik-ve-ara-donem-faaliyet-raporlari\(11.05.2018\)](https://www.otokar.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/yillik-ve-ara-donem-faaliyet-raporlari(11.05.2018))

Tablo 15. OTOKAR AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

VARLIKLAR	2017-2016	Yüzde	2016-2017	Yüzde
	Fark (TL)	Oran	Fark (TL)	Oran
Dönen Varlıklar				
Nakit ve Nakit Benzerleri	190360	493,1862	-20138	-34,286
Ticari Alacaklar	56671	14,5812	44205	12,8334
İlişki Taraflardan	219	0,743962	-77469	-72,465
İlişkili Olmayan Taraflardan	56452	15,71512	121674	51,221
Diğer Alacaklar	48	240	18	900
Devam eden inşaat, tahattüt veya hizmet				
Sözleşmelerinden alacaklar	66200	26,92918	245830	
Stoklar	-80814	-16,3634	65894	15,3967
Türev Araçlar	1273	2448,077	-94	-64,384
Peşin Ödenmiş Giderler	13387	7,573289	54074	44,073
Diğer Dönen Varlıklar	-65506	-61,7178	40451	61,5814
Toplam Dönen Varlıklar	181619	12,52604	430239	42,193
Duran Varlıklar				
Ticari Alacaklar	1061	11,56529	-91121	-90,853
Diğer Ticari Alacaklar	47	20,08547	168	254,545
Devam eden inşaat, tahattüt veya hizmet				
Sözleşmelerinden alacaklar	0		-188278	-100
Finansal Yatırımlar	0	0	-198	-82,845
Maddi Duran Varlıklar net,	-4093	-3,89431	1345	1,2963
Maddi Olmayan Duran Varlıklar net,	37932	20,84955	26513	17,059
Ertelenmiş Vergi Varlığı	8753	23,12366	539	1,4445
Toplam Duran Varlıklar	43700	13,07068	-251033	-42,885
Toplam Varlıklar	225319	12,62809	179206	11,1651
KAYNAKLAR				
Kısa Vadeli Yükümlülükler				
Kısa Vadeli Borçlanmalar	429245	14308167	-372	-99,2
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	79741	1707,882	-1020938	-99,545
Ticari Borçlar	-339028	-84,5151	235326	141,917
İlişkili Taraflara	3077	27,92956	-16152	-59,45
İlişkili Olmayan Taraflara	-342105	-87,6905	251478	181,376
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	2854	13,31157	3303	18,2114
Diğer Borçlar	4591	12,09495	1730	4,77531
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	0		-2094	-100
Ertelenmiş Gelirler	-179540	-89,4908	24331	13,8015
Devlet Teşvik Ve Yardımları	-216	-10,0186	100	4,86381
Kısa Vadeli Karşılıklar	16791	4,337146	110844	40,1173
Çalışanlara İlişkin Faydalara İlişkin	795	9,362855	1839	27,6458
Diğer	15996	4,224448	109004	40,4244

Tablo 15. Devamı

Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	-8458	-75,5179	9221	465,942
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	5980	0,560797	281449	35,8584
Uzun Vadeli Yükümlülükler				
Uzun Vadeli Borçlanmalar	-235447	-55,3411	-83848	-16,464
Devlet Teşvik Ve Yardımları	-1941	-57,3921	-2188	-39,282
Uzun Vadeli Karşılıklar	-6695	-17,4403	6633	20,888
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar	3605	12,83466	5767	25,8367
Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	-10300	-100	866	9,17956
Ertelenmiş Gelirler	422826	5453,005	-20558	-72,612
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	178743	37,6324	-99962	-17,387
Toplam Yükümlülükler	184723	11,98481	181487	13,3464
ÖZ KAYNAKLAR				
Ödenmiş Sermaye	0	0	0	0
Sermaye Düzeltme Farkları	0	0	0	0
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	5880	10,88587	7177	15,323
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak				
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	106	-2,12595	-1127	29,2045
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm				
Kazançları/Kayıpları	106	-2,12595	-1127	29,2045
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak/				
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	1067	80,28593	1329	
Yabancı Para Çevrim Farkları	1067	80,28593	1329	
Geçmiş Yıllar Karları	3252	6,959872	714	1,5518
Net Dönem Karı	29698	42,59304	-9781	-12,302
Toplam Öz Kaynaklar	40596	16,70906	-2281	-0,9301
Toplam Kaynaklar	225319	12,62809	179206	11,1651

Tablo 16. OTOKAR AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

KAR VE ZARAR KISMI	2017-2016	Yüzde Oran	2016-2017	Yüzde Oran
	Fark (TL)		Fark (TL)	
Hasılat	150757	9,22335	200547	13,9855
Satışların Maliyeti(-)	-88976	7,2653	-161644	15,206
BRÜT KAR	61781	15,0742	39404	10,6371
Pazarlama Giderleri (-)	-45149	23,8237	-9739	5,41736
Genel Yönetim Giderleri(-)	-6392	10,1248	-13795	27,9608
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-7468	20,6435	-855	2,42066
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	25755	6,08996	197265	87,4231

Tablo 16. Devamı

Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	32544	-8,5802	-186798	97,042
ESAS FAALİYETİ KARI	61071	37,093	24983	17,8884
Yatırım Faaliyetlerden Gelirler	1163	1336,78	-1393	-94,122
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	62234	37,7794	23590	16,7139
Finansman Gelirleri	-969	-6,2448	3126	25,228
Finansman Giderleri(-)	-38639	34,4477	-46476	70,7494
Sürdürülen Faaliyetler Öncesi Karı	22626	33,2344	-19760	-22,495
Sürdürülen Faaliyetleri Vergi Geliri/Gideri				
Dönem Vergi Gideri/Geliri	-1453	-104,76	8051	-120,81
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	8525	3304,26	1929	-115,44
DÖNEM KARI	29698	42,593	-9781	-12,302
Kar veya Zarardan Yeniden Sınıflandırılmayacaklar				
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları	1545	-109,65	-3166	-180,19
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	-312	-110,64	633	-180,34
Kar Veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar				
Yabancı Para Çevrim Farkları	-325	-23,348	1392	
DİĞER KAPSAMLI GELİR KISMI	908	342,642	-1141	-81,152
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	30606	43,7291	-10922	-13,499
Pay Başına Kazanç (Kuruş)	0	0	0	0

3.6.2.2. OTOKAR AŞ Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

✓ Dönen Varlık ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişiklikler;

İşletmenin dönen varlıklarında 2017 yılında 2016 yılına göre %439,18'lik bir artış meydana gelirken 2016 yılından 2015 yılına göre %34,28'lik bir azalış meydana gelmiştir. Yıllara göre bu oranda artış gerçekleşmiştir. Ticari Alacaklarında 2016 yılından 2017 yılına göre %14,58'lik bir artış, 2015 yılından 2016 yılına göre ise %12,83 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Stoklarda durum 2016'dan 2017'ye %16,36 oranında bir azalış, 2015'den 2016'ya %15,39 oranında bir artma söz konusu olmuştur. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına %0,56 oranında artış 2015 yılından 2016 yılına %35,8 bir artış olmuştur. Aralarındaki fark çok gibi gözükse de doğru orantılı bir şekilde artma gerçekleşmiştir.

✓ Dönen Varlık Duran Varlık Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin aktif yapısına bakıldığında duran varlıklar 2016 yılından 2017 yılına %13,070 artmışken, 2015 yılından 2016 yılına %42,885 oranında azalmıştır. Ancak dönen varlıklar işletme varlıkları içinde duran varlıklara göre daha fazla paya sahiptir.

✓ Yabancı Kaynak- Öz Kaynak Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin öz kaynakları 2016 yılından 2017 yılına % 16,70, 2015 yılından 2016 yılına %0,9 azalış gösterirken, uzun vadeli yabancı kaynakları 2016 yılından 2017 yılına %37,63, 2015 yılından 2016 yılına %17,387 oranında azalış göstermiş yıllara göre artmıştır. Kısa vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %0,56 2015 yılından 2017 yılına %35,8 bir artış göstermiştir. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişim hızı Öz Kaynaklara göre daha hızlı gerçekleşmiştir.

✓ Duran Varlıklar ile Öz kaynaklardaki ve Devamlı Sermayedeki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında duran varlıklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına % 13,07, 2015 yılından 2016 yılına % 42,85 azalış olmuşken, öz kaynaklardaki azalış 2016 yılından 2017 yılına 16,70, 2015 yılından 2016 yılına %0,9 azalış göstermiştir. Uzun vadeli yabancı kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına 37,63, 2015 yılından 2016 yılına %17,84 lük bir azalış olmuştur.

Karşılaştırmalı tablolar analizi için bilanço ve gelir tablolarına bakılarak sonuçları hesaplayabiliriz. Şirketin Net çalışma Sermayesini yıllara göre analizi aşağıda hesaplanmıştır.

✓ Net Çalışma Sermayesi:

$N\dot{C}S = D\ddot{O}NEN\ VARLIKLAR - KVB$

$N\dot{C}S(2015) = 1.019.693 - 784.890 = 234.803$

$N\dot{C}S(2016) = 1.449.932 - 1.066.339 = 383.593$

$N\dot{C}S(2017) = 1.631.551 - 784.890 = 846.661$

-İşletmenin faaliyetlerini yürütecek kadar nakitinin olup olmadığını gösterir.

-Firmanın net çalışma sermayesinde 2015 yılından 2017 yılına doğru sürekli bir artış meydana gelmiştir.

-Nakit rezervin en fazla olduğu yıl 2017'dir.

✓ Cari Oran:

$CO(2015) = 1.019.693 / 784.890 = 1,29$

$CO(2016) = 1.449.932 / 1.066.339 = 1,35$

$CO(2017) = 1.631.551 / 784.890 = 2,07$

-İşletmenin kısa vadeli borçlarını paraya çevrilmesi olası olan varlıkları ne ölçüde karşılayabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranında 2015 yılından 2017 yılına doğru artış olmuştur.

-Şirket bu 3 yılda da rahatlıkla cari (dönen) varlıklarıyla kısa vadeli borcunu karşılayabiliyor.

✓ Asist Test Oranı:

-Cari varlıklar arasında paraya dönüşmesi daha yavaş olan stoklar düşüldükten sonra kısa vadeli borçların ne ölçüde karşılanabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranı 2015 yılından 2017 yılına doğru artmıştır. Firma likit varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilecek güce sahiptir.

✓ Nakit Oranı:

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçlarını ne ölçüde karşılayabildiğini ortaya koyar.

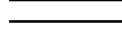
-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçları;

-2015 yılında %31,

-2016 yılında %53,

-2017 yılında %72 oranında karşılar.

✓ Alacak Devir Hızı:

- Şirketin alacaklarının yılda kaç kez devrettiğini gösterir.
- Firma alacaklarını 2015 yılında 0,07 kez, 2016 yılında 1.05 kez, 2017 yılında 1,05 kez devretmektedir.

3.6.3. KATMERCİLER AŞ

1985 yılında kurulan KATMERCİLER, Ürün yelpazesi içinde itfaiye araçları, çevre araçları, taşıma araçları, savunma sanayine yönelik araçlar, inşaat sektörüne yönelik araçlar ve özel ürünlerin tasarım ve üretimi yer almaktadır. BIST Kodu KATMER' dir. Faaliyet Alanı her türlü araç üstü ekipman üretimidir. Kuruluş tarihi 09.10.1985 ilk işlem tarihi 11.11.2010 ve halka açılma tarihi 11.05.2010' dur (Katmerciler, 1985).

3.6.3.1. KATMERCİLER AŞ'nin Finansal Durum Ve Gelir Tabloları Analizi

OTOKAR AŞ'ye ait 2017-2015 dönemlerine ait Finansal Durum Tablosu Tablo 17'de Gelir Tablosu ise Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 17. KATMERCİLER AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablosu

VARLIKLAR	2017 (TL)	2016 (TL)	2015 (TL)
Dönen Varlıklar	431.478.329	224.326.660	177.197.627
Nakit ve Nakit Benzerleri	35.952.961	6.161.712	16.981.050
Finansal Yatırımlar	186.977	1.076.191	
Ticari Alacaklar	127.982.114	99.400.162	76.199.845
<i>İlişki Taraflardan</i>	1.048.585	687.628	455.869
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	126.933.529	98.712.534	75.743.976
Diğer Alacaklar	3.930.184	2.677.752	7.979.177
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	3.930.184	2.677.752	7.979.177
Stoklar	212.311.823	92.239.330	59.656.872
Peşin Ödenmiş Giderler	31.043.229	10.444.912	5.943.978
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Dönen Varlıklar	746	2.193	2.193
Diğer Dönen Varlıklar	20.070.295	12.324.408	10.434.512
Duran Varlıklar	93.117.400	69.037.189	51.477.313
Diğer Alacaklar	24.598	20.818	29.696
İlişkili Olmayan Taraflardan	24.598	20.818	29.696
Öz Kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	174.636		
Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller	7.952.000	7.200.000	6.659.000
Maddi Duran Varlıklar	52.364.397	42.631.846	33.486.482
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	15.550.415	9.717.796	
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	15.550.415	9.717.796	3.792.900
Peşin Ödenmiş Giderler	7.712.998	1.850.083	1.124.787
Ertelenmiş Vergi Varlığı	9.338.356	7.616.646	6.384.448
TOPLAM VARLIKLAR	524.595.729	293.363.849	228.674.940

Tablo 17. Devamı

KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler	262.640.633	158.989.222	111.129.914
Kısa Vadeli Borçlanmalar	154.690.310	107.794.967	51.003.001
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	7.493.303	5.067.140	3.597.900
Ticari Borçlar	45.541.960	35.753.887	45.778.579
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	45.541.960	35.753.887	45.778.579
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	2.520.809	1.331.732	755.294
Diğer Borçlar	4.061.747	2.470.473	1.575.274
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	4.061.747	2.470.473	1.575.274
Ertelenmiş Gelirler	46.635.878	5.477.549	7.020.798
Kısa Vadeli Karşılıklar	1.696.626	1.093.474	1.399.068
Çalışanlara İlişkin Faydalara İlişkin	1.106.509	711.803	562.124
Diğer	590.117	381.671	836.944
Uzun Vadeli Yükümlülükler	169.508.297	62.199.402	54.865.376
Uzun Vadeli Borçlanmalar	157.117.476	51.914.354	47.741.538
Uzun Vadeli Karşılıklar			2.609.471
Diğer Borçlar	472.851	1.168.988	
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	472.851	1.168.998	
Uzun Vadeli Karşılıklar	4.500.334	3.498.780	2.609.471
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	4.500.334	3.498.780	2.609.471
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	7.417.636	5.617.270	4.514.367
ÖZKAYNAKLAR	92.446.799	72.175.225	62.679.650
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	92.412.819	72.152.654	62.661.740
Ödenmiş Sermaye	25.000.000	25.000.000	25.000.000
Geri Alınmış Paylar(-)		-1.161.298	-38.827
Geri Alınmış Paylar Hariç İhraç Primleri	1.839.173		
Kar Veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Değer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	16.273.871	10.754.345	9.737.768
Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme			
Artış Veya Azalışlar	16.766.665	11.259.003	9.976.331
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları / Kayıpları	-492.794	504.658	-238.563
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	3.765.426	3.150.869	2.061.453
Ortak Kontrole Tabi Teşebbüs veya işlet içeren Birleşke Etkisi	-1.759.039	-1.759.039	-1.759.039
Geçmiş Yıllar Kar/ Zararları	35.553.220	26.570.969	9.039.516
Net Dönem Karı/ Zararı	11.740.168	9.596.808	18.620.869

Tablo 17. Devamı

Kontrol Gücü Olmayan Paylar	33.980	22.571	17.910
TOPLAM KAYNAKLAR	524.595.729	293.849	228.674.940

Kaynak: WEB_3. KATMERCİLER, (1985).

<http://www.katmerciler.com.tr/L/TR/mid/374/Finansal-Raporlar.htm>(11.05.2018).

Tablo 18. KATMERCİLER AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablosu

SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER	2017 (TL)	2016 (TL)	2015 (TL)
Hasılat	177.225.811	144.583.597	310.672.906
Satışların Maliyeti(-)	-86.416.376	-88.147.132	-236.779.450
BRÜT KAR/ZARAR	90.809.435	56.436.465	73.893.456
Genel Yönetim Giderleri(-)	-19.190.338	-13.136.245	-16.636.072
Pazarlama, Satış Ve Dağıtım Giderleri(-)	-18.790.115	-15.009.793	-14.905.336
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-872.722	-1.500.054	-55.846
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	26.509.508	18.796.904	25.068.842
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	-16.193.807	-8.378.637	-21.617.286
ESAS FAALİYETİ KARI/ZARARI	62.271.961	37.208.640	45.747.758
Yatırım Faaliyetlerden Gelirler	5.388.329	1.260.558	808.018
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler(-)	-2.800.263	-557.089	-1.037.455
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	64.859.937	37.912.109	45.518.321
Finansman Gelirleri	12.662.239	2.567.257	12.725.779
Finansman Giderleri(-)	-63.051.945	-28.920.603	-34.494.154
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI	14.470.275	11.558.763	23.749.946
Sürdürülen Faaliyetleri Vergi Geliri/Gideri	-2.718.701	-1.957.291	-5.120.090
Dönem Vergi Gideri/Geliri	-2.946.345	-2.196.848	-7.056.176
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	227.644	239.557	1.936.086
DÖNEM KARI	11.751.574	9.601.472	18.629.856
Azınlık Payları / Kontrol Gücü Olmayan Paylar	11.406	4.664	8.987
Ana Ortaklık Payları	11.740.168	9.596.808	18.620.869
Sürdürülen Faaliyetlerden Hisse Başına Kazanç	0,47	0,38	0,74
Sürdürülen Faaliyetlerden Seyredilmiş Kazanç	0,47	0,38	0,74
NET DÖNEM KARI/ZARARI	11.751.574	9.601.472	18.629.856
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar	5.519.528	1.105.275	2.738.554
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artış azalış	5.810.997	1.348.583	2.810.450
Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artış / Azalış			
Tanımlanmış Fayda Planları Kazanç/Kayıp	14.831	-221.745	89.208
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar			
Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergi gelir/gider	-306.300	-21.563	-161.104
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	-306.300	-21.563	-161.104

Tablo 18. Devamı

Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergi gelir(Vergi Sonrası)	5.519.528	1.105.275	2.738.554
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	17.271.102	10.706.747	21.368.410
Kapsamlı Gelirin Dağılımı			21.368.410
Azınlık Payları	11.406	3.821	9.436
Ana Ortaklık Payları	17.259.696	10.702.926	21.358.974

Kaynak: WEB_3. KATMERCİLER, (1985).

<http://www.katmerciler.com.tr/L/TR/mid/374/Finansal-Raporlar.htm>(11.05.2018).

Tablo 19. KATMERCİLER AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

VARLIKLAR	2017-2016 Fark (TL)	Yüzde Oran	2016-2015 Fark (TL)	Yüzde Oran
Dönen Varlıklar	207151669	92,343758	47129033	26,596876
Nakit ve Nakit Benzerleri	29791249	483,4898	-10819338	-63,714187
Finansal Yatırımlar	-889214	-82,62604	1076191	
Ticari Alacaklar	28581952	28,754432	23200317	30,446672
<i>İlişki Taraflardan</i>	360957	52,493063	231759	50,838947
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	28220995	28,58907	22968558	30,32394
Diğer Alacaklar	1252432	46,77177	-5301425	-66,440749
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	1252432	46,77177	-5301425	-66,440749
Stoklar	120072493	130,17494	32582458	54,616437
Peşin Ödenmiş Giderler	20598317	197,2091	4500934	75,722588
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Dönen Varlıklar	-1447	-65,98267	0	0
Diğer Dönen Varlıklar	7745887	62,849972	1889896	18,111973
Duran Varlıklar	24080211	34,880057	17559876	34,111874
Diğer Alacaklar	3780	18,157364	-8878	-29,896282
İlişkili Olmayan Taraflardan	3780	18,157364	-9151	-30,534886
Öz Kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	174636			
Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller	752000	10,444444	541000	8,124343
Maddi Duran Varlıklar	9732551	22,829298	9145364	27,310614
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	5832619	60,019978	9717796	
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	5832619	60,019978	5924896	156,21018
Peşin Ödenmiş Giderler	5862915	316,90011	725296	64,482964
Ertelenmiş Vergi Varlığı	1721710	22,604569	1232198	19,299993
TOPLAM VARLIKLAR	231231880	78,82085	64688909	28,288587
KAYNAKLAR				
Kısa Vadeli Yükümlülükler	103651411	65,193986	47859308	43,066089
Kısa Vadeli Borçlanmalar	46895343	43,504205	56791966	111,35024
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	2426163	47,880323	1469240	40,836043
Ticari Borçlar	9788073	27,376249	-10024692	-21,898216

Tablo 19. Devamı

<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	9788073	27,376249	-10024692	-21,898216
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	1189077	89,28801	576438	76,319685
Diğer Borçlar	1591274	64,411714	895199	56,828145
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	1591274	64,411714	895199	56,828145
Ertelenmiş Gelirler	41158329	751,40047	-1543249	-21,981105
Kısa Vadeli Karşılıklar	603152	55,159245	-305594	-21,842684
Çalışanlara İlişkin Faydalara İlişkin	394706	55,451579	149679	26,627399
Diğer	208446	54,614052	-455273	-54,397068
Uzun Vadeli Yükümlülükler	107308895	172,524	7334026	13,367312
Uzun Vadeli Borçlanmalar	105203122	202,64746	4172816	8,7404306
Uzun Vadeli Karşılıklar			-2609471	-100
Diğer Borçlar	-696137	-59,5504	1168988	
<i>İlişkili Olmayan Taraflara</i>	-696147	-59,55074	1168998	
Uzun Vadeli Karşılıklar	1001554	28,625807	889309	34,080049
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	1001554	28,625807	889309	34,080049
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	1800366	32,050551	1102903	24,430956
ÖZKAYNAKLAR	20271574	28,08661	9495575	15,149375
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	20260165	28,079584	9490914	15,146266
Ödenmiş Sermaye	0	0	0	0
Geri Alınmış Paylar(-)	1161298	-100	-1122471	2890,9547
Geri Alınmış Paylar Hariç İhraç Primleri	1839173			
Kar Veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak				
Birikmiş Değer Kapsamlı Gelirler/ Giderler	5519526	51,323684	1016577	10,439528
Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme				
Artış Veya Azalışlar	5507662	48,917848	1282672	12,857152
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden				
Ölçüm Kazançları / Kayıpları	-997452	-197,6491	743221	-311,54077
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	614557	19,504365	1089416	52,846997
Ortak Kontrole Tabi Teşebbüs veya				
işlet içeren Birleşke Etkisi	0	0	0	0
Geçmiş Yıllar Kar/ Zararları	8982251	33,804755	17531453	193,94239
Net Dönem Karı/ Zararı	2143360	22,334093	-9024061	-48,462083
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	11409	50,547162	4661	26,024567
TOPLAM KAYNAKLAR	231231880	78,82085	64688909	28,288587

Tablo 20. KATMERCİLER AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER	2017-2016 Fark (TL)	Yüzde Oran	2016-2015 Fark (TL)	Yüzde Oran
Hasılat	32642214	22,5767063	-166089309	-53,46115
Satışların Maliyeti(-)	1730756	-1,9634853	148632318	-62,77247
BRÜT KAR/ZARAR	34372970	60,9056042	-17456991	-23,62454
Genel Yönetim Giderleri(-)	-6054093	46,0869373	3499827	-21,03758
Pazarlama, Satış Ve Dağıtım Giderleri(-)	-3780322	25,1857038	-104457	0,7008027
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	627332	-41,820628	-1444208	2586,0545
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	7712604	41,0312464	-6271938	-25,01886
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderleri(-)	-7815170	93,2749563	13238649	-61,24103
ESAS FAALİYETİ KARI/ZARARI	25063321	67,3588742	-8539118	-18,66565
Yatırım Faaliyetlerden Gelirler	4127771	327,455857	452540	56,006178
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler(-)	-2243174	402,659898	480366	-46,30235
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	26947828	71,0797387	-7606212	-16,71022
Finansman Gelirleri	10094982	393,220546	-10158522	-79,82633
Finansman Giderleri(-)	-34131342	118,017394	5573551	-16,15796
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI	2911512	25,1887853	-12191183	-51,33141
Sürdürülen Faaliyetleri Vergi Geliri/Gideri	-761410	38,901216	3162799	-61,77233
Dönem Vergi Gideri/Geliri	-749497	34,1169257	4859328	-68,86631
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	-11913	-4,9729292	-1696529	-87,62674
DÖNEM KARI	2150102	22,3934622	-9028384	-48,46191
Azınlık Payları / Kontrol Gücü Olmayan Paylar	6742	144,554031	-4323	-48,10282
Ana Ortaklık Payları	2143360	22,3340928	-9024061	-48,46208
Sürdürülen Faaliyetlerden Hisse Başına Kazanç	0,09	23,6842105	-0,36	-48,64865
Sürdürülen Faaliyetlerden Seyredilmiş Kazanç	0,09	23,6842105	-0,36	-48,64865
NET DÖNEM KARI/ZARARI	2150102	22,3934622	-9028384	-48,46191
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar	4414253	399,380516	-1633279	-59,6402
Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artış azalış	4462414	330,896504	-1461867	-52,01541
Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme				
Artış / Azalış				
Tanımlanmış Fayda Planları Kazanç/Kayıp	236576	-106,68831	-310953	-348,5708
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar				
Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergi gelir/gider	-284737	1320,4888	139541	-86,61548
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	-284737	1320,4888	139541	-86,61548

Tablo 20. Devamı

Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergi gelir(Vergi Sonrası)	4414253	399,380516	-1633279	-59,6402
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	6564355	61,3104522	-10661663	-49,89451
Kapsamlı Gelirin Dağılımı			-21368410	-100
Azınlık Payları	7585	198,508244	-5615	-59,50615
Ana Ortaklık Payları	6556770	61,2614719	-10656048	-49,89026

3.6.3.2. KATMERCİLER AŞ Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

✓ Dönen Varlık ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişiklikler;

İşletmenin dönen varlıklarında 2017 yılında 2016 yılına göre %92,34'lük bir artış meydana gelirken yine aynı ölçüde 2016 yılından 2015 yılına göre %26,59'lık bir artış meydana gelmiştir. Yıllara göre bu oranda artış gerçekleşmiştir. Ticari Alacaklarında 2016 yılından 2017 yılına göre %28,75'lik bir artış, 2015 yılından 2016 yılına göre ise %30,44 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Stoklarda durum 2016'dan 2017'ye %130 oranında bir artış, 2015' den 2016' ya %54,61 oranında bir artma söz konusu olmuştur. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına %65,19 oranında artış 2015 yılından 2016 yılına %43,06 bir artış olmuştur. Aralarındaki fark çok gibi gözükse de doğru orantılı bir şekilde artma gerçekleşmiştir.

✓ Dönen Varlık Duran Varlık Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin aktif yapısına bakıldığında duran varlıklar 2016 yılından 2017 yılına %92,34 artmışken, 2015 yılından 2016 yılına %26,59 oranında artmıştır. Ancak duran varlıklar işletme varlıkları içinde dönen varlıklara göre daha fazla paya sahiptir.

✓ Yabancı Kaynak- Öz Kaynak Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin öz kaynakları 2016 yılından 2017 yılına % 28,08, 2015 yılından 2016 yılına %15,14 artış gösterirken, uzun vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %172,52, 2015 yılından 2016 yılına %13,36 oranında artış göstermiş yıllara göre artmıştır. Kısa vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %65,19 2015 yılından 2017 yılına %43,06 bir artış göstermiştir. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişim hızı Öz Kaynaklara göre daha hızlı gerçekleşmiştir.

✓ Duran Varlıklar ile Öz kaynaklardaki ve Devamlı Sermayedeki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında duran varlıklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına % 34,88, 2015 yılından 2016 yılına % 34,11 artış olmuşken, öz kaynaklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına 28,08, 2015 yılından 2016 yılına %15,14 artış göstermiştir. Uzun vadeli

yabancı kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına 17252, 2015 yılından 2016 yılına %13,36'lık bir artış olmuştur.

✓ Stoklarla Satışlardaki Değişiklikler:

Şirketin Finansal Tablosu incelendiğinde stoklarda bir artma meydana gelirken, gelir tablosuna bakıldığında hasılatta 2016 yılından 2017 yılına %22,57 bir artış ve 2015 yılından 2016 yılına %53,46'lık bir azalış göstermiştir. Yıllara göre bu negatiflik kendisini artı bir şekilde gerçekleştirmiştir. İşletmede satışlardan gelecek talepleri fazlasıyla karşılayabilmektedir.

✓ Ticari Alacaklarla Satışlardaki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında ticari alacaklar 2016 yılından 2017 yılına %28,75 ve 2015 yılından 2016 yılına %30,44 oranında artarken, net satışlar da artmıştır. Bu durumda işletmenin satışlarından kaynaklanan ticari alacak artışının meydana geldiği söylenebilir.

✓ Ticari Alacaklar – Ticari Borçlardaki Değişiklikler:

İşletmede ticari alacaklar 2016 yılından 2017 yılına %28,75 ve 2015 yılından 2016 yılına %30,44 oranında artarken, ticari borçlarında da 2016 yılından 2017 yılına %27,37, 2015 yılından 2016 yılına ise %21,89'lük bir artışla karşı karşıyadır. Sonuçlar incelendiğinde işletme alacaklarını daha çok karşıladığı görülmektedir.

Karşılaştırmalı tablolar analizi için bilanço ve gelir tablolarına bakılarak sonuçları hesaplayabiliriz. Şirketin Net çalışma Sermayesini yıllara göre analizi aşağıda hesaplanmıştır.

✓ Net Çalışma Sermayesi:

$$N\check{C}S(2015)=177.197.627 - 111.129.914 =66.067.713$$

$$N\check{C}S(2016)=224.326.660 - 158.989.222 =65.337.438$$

$$N\check{C}S(2017)=431.478.329 - 262.640.633 =168.837.696$$

-İşletmenin faaliyetlerini yürütecek kadar nakdinin olup olmadığını gösterir.

-Firmanın net çalışma sermayesinde 2015 yılından 2016 yılına azalış, 2016 yılından 2017 yılına doğru ise bir artış meydana gelmiştir.

-Nakit rezervin en fazla olduğu yıl 2017'dir.

✓ Cari Oran:

$$CO(2015) =177.197.627 /111.129.914= 1.59$$

$$CO(2016) =224.326.660/158.989.222= 1.41$$

$$CO(2017) =431.478.329/262.640.633= 1.64$$

-İşletmenin kısa vadeli borçlarını paraya çevrilmesi olası olan varlıkları ne ölçüde karşılayabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranında 2015 yılından 2016 yılına doğru azalış olmuştur.

-2017 yılında ise artış olmuştur.

-Şirket bu 3 yılda da rahatlıkla cari (dönen) varlıklarıyla kısa vadeli borcunu karşılayabiliyor.

✓ Asist Test Oranı:

-Cari varlıklar arasında paraya dönüşmesi daha yavaş olan stoklar düşüldükten sonra kısa vadeli borçların ne ölçüde karşılanabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranı 2015 yılından 2016 yılına doğru azalmıştır. 2017 yılında ise 2016 yılı ile eş değer seyretmiştir. Firma likit varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilecek güce sahiptir.

✓ Nakit Oranı:

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçlarını ne ölçüde karşılayabildiğini ortaya koyar.

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçları;

-2015 yılında %37,

-2016 yılında %20,

-2017 yılında %34 oranında karşılar.

✓ Alacak Devir Hızı:

- Şirketin alacaklarının yılda kaç kez devrettiğini gösterir.
- Firma alacaklarını 2015 yılında 0.96 kez, 2016 yılında 0.56 kez, 2017 yılında 0.70 kez devretmektedir.

3.6.4. TMOSAN AŞ

TMOSAN, 1976 yılında motor tahrik ve aktarma organları ve benzeri teçhizatı üretmek amacıyla kurulmuş, ancak faaliyetlerini dizel motor ve traktör üretiminde yoğunlaştırmıştır. Şirket ünvanı TMOSAN Motor ve Traktör Sanayi A.Ő ‘dir. BIST kodu TMSN’ dir. Şirketin kuruluş tarihi 23.09.2003, ilk işlem tarihi 12.05.2012 halka açılma tarihi 11.30.2012’dir (Tmosan, 1975).

3.6.4.1. TMOSAN AŞ’nin Finansal Durum Ve Gelir Tabloları Analizi

TMOSAN AŞ’ye ait 2017-2015 dönemlerine ait Finansal Durum Tablosu Tablo 21’de Gelir Tablosu ise Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 21. TMOSAN AŞ’nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablosu

VARLIKLAR	2017 (TL)	2016 (TL)	2015 (TL)
Dönen Varlıklar			
Nakit ve Nakit Benzerleri	922.601	2.009.046	239.778
Finansal Yatırımlar	5.490.564	9.105.569	
Ticari Alacaklar			
<i>İlişkili Taraflardan</i>	7.977.463	1.029.841	487.581
<i>İlişkili olmayan Taraflardan</i>	130.328.240	123.494.328	110.969.841
Diğer Alacaklar			
<i>İlişkili Taraflardan</i>	13.148.591	18.525.449	11.723.44
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	1.691.147	1.942.381	191.176
Stoklar	103.604.669	104.811.395	93.965.433
Peşin Ödenmiş Giderler	8.441.007	7.971.709	1.746.416
Cari dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	83.663		
Diğer Dönen Varlıklar	27.527.782	21.180.655	12.106.175
TOPLAM DÖNEN VARLIKLAR	299.215.727	290.160.373	231.429.844
Duran Varlıklar			
Maddi Duran Varlıklar	259.586.304	106.477.847	93.484.854
Maddi Olmayan Duran Varlıklar			
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	18.813.898	38.201.634	25.789.580
Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller	1.920.218	1.967.695	2.015.172
Peşin Ödenmiş Giderler	56.619		659.388
Ertelenmiş Vergi Varlığı	105.957	81.659	
TOPLAM DURAN VARLIKLAR	280.482.996	146.728.835	121.94.994
TOPLAM VARLIKLAR	579.698.723	436.889.208	353.378.838
KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler			
Kısa Vadeli Borçlanmalar	28.084.980	68.391.672	32.735.374
Uzun Vadeli Borçların Kısa Vadeli Kısımları	2.783.831	2.009.649	
Diğer Finansal Yükümlülükler			182.606
Ticari Borçlar			

Tablo 21. Devamı

<i>İlişkili Taraflardan</i>	1.681.133	665.022	891.848
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	71.313.507	40.211.502	37.444.334
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	3.315.507	2.676.524	1.595.395
Diğer Borçlar			
<i>İlişkili Diğer Borçlar</i>			28.176
<i>İlişkili Olmayan Taraplara</i>	4.544.249	833.534	3.000
Ertelenmiş Gelirler	15.775.203	4.340.809	5.275.137
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü		120.239	1.020.276
Kısa Vadeli Karşılıklar			
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	1.330.687	1.068.207	826.860
Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	9.400.835	8.511.545	6.450.210
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	138.249.727	128.918.703	86.860.663
Uzun Vadeli Borçlanmalar		1.727.279	
Uzun Vadeli Karşılıklar			
<i>Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin</i>	3.244.272	3.036.169	3.343.451
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	14.762.649	159.578	635.425
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	18.006.921	4.923.026	3.978.876
Toplam Yükümlülükler	156.256.648	133.841.729	90.839.539
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	423.442.075	303.047.479	
Ödenmiş Sermaye	115.000.000	115.000.000	115.000.000
Paylara İlişkin Primler İskontolar	13.074.563	13.074.563	13.074.563
Sermaye Yedekleri		729.443	729.443
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler			
Yeniden Değerleme Ölçüm Kazanç Ve Kayıpları	172.764.682	39.371.136	39.371.136
Aktüeryal Kayıp Kazançlar	756.802	672.736	194.984
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	14.025.680	13.843.979	13.843.979
Geçmiş Yıllar Karları	120.903.364	80.325.194	46.730.878
Dönem Net Karı/Zararı	-13.083.016	40.030.428	33.594.316
Kontrol Gücü Olmayan Paylar			
Toplam Öz Kaynaklar	423.442.075	303.047.479	262.539.299
Toplam Öz Kaynaklar Ve Yükümlülükler	579.698.723	436.889.208	353.378.838

Kaynak: WEB_5. TUMOSAN, (1975). <http://www.tumosan.com.tr/tr/yatirimci->

iliskileri/finansal-raporlar/bagimsiz-denetim-raporlari(11.05.2018).

Tablo 22. TUMOSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir Tablosu

	2017 (TL)	2016 (TL)	2015 (TL)
HASILAT	579.451.149	500.190.654	494.392.781
Satışların Maliyeti(-)	-483.568.144	-376.900.375	-348.639.619
BRÜT KAR	95.883.005	123.290.279	100.753.162
Genel Yönetim Giderleri(-)	-19.931.531	-19.054.029	-11.577.832
Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri(-)	-57.201.570	-59.132.354	-42.296.525
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-26.802.876		-4.974.342
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	8.337.201	10.572.975	8.596.120
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	-9.867.829	-1.475.278	-10.873.950
ESAS FAALİYETİ KARI	9.583.600	54.201.593	39.626.633
Yatırım Faaliyetlerden Gelirler	1.143.620	876.729	801.479
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler(-)	-80.096	-15.914	-24.955
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	-8.520.076	55.062.408	40.403.157
Finansman Gelirleri	3.521.109	3.765.514	3.683.415
Finansman Giderleri(-)	-10.558.105	-11.133.442	-4.263.848
Finansman Gelirleri/Giderleri.net	-7.036.996	-7.367.928	-580.433
Vergi Öncesi Dönem Karı /Zararı	-15.557.072	47.694.480	39.822.724
Vergi Geliri/Giderleri	2.474.056	-7.664.052	-6.228.408
Dönem Vergi Gideri	-92.099	-8.340.996	-6.621.490
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	2.566.155	676.944	393.082
Dönem Karı / Zararı	-13.083.016	40.030.428	33.594.316
Dönem Karının Dağılımı			
Ana Ortaklık Payı	-13.083.016	40.030.428	33.594.316
Kontrol Gücü Olmayan Paylar			
Pay Adedi	115.000.000	115.000.000	115.000.000
Pay Başına Kazanç	-0,1138	0,3481	0,2921
Dönem Karı/ Zararı	-13.083.016	-40.030.428	33.594.316
Diğer Kapsamlı Gelir Kısmı			
Kar veya zarardan yeniden sınıflandırılmayacaklar			
Maddi Duran varlıklar yeniden artışları	150.517.457		
Ertelenmiş Vergi Gideri	-17.123.911		
Aktüeryal Vergi Gideri	105.083	597.190	384.588
Ertelenmiş Vergi Gideri	-21.017	-119.438	-76.918
Toplam Diğer Kapsamlı Gelir	133.477.612	477.752	307.670
Toplam Kapsamlı Gelir	120.394.596	40.508.180	33.594.316
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı			
Ana Ortaklık Payı	120.394.596	40.508.180	
Kontrol Gücü Olmayan Paylar			

Kaynak: WEB_5. TUMOSAN, (1975). [http://www.tumosan.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/bagimsiz-denetim-raporlari\(11.05.2018\)](http://www.tumosan.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/bagimsiz-denetim-raporlari(11.05.2018)).

Tablo 23. TUMOSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine ait Finansal Durum Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi

VARLIKLAR	2017-2016	Yüzde	2016-2015	Yüzde
	Fark (TL)	Oran	Fark (TL)	Oran
Dönen Varlıklar				
Nakit ve Nakit Benzerleri	-1086445	-54,077657	1769268	737,87754
Finansal Yatırımlar	-3615005	-39,701034	9105569	
Ticari Alacaklar				
<i>İlişkili Taraflardan</i>	6947622	674,63055	542260	111,21434
<i>İlişkili olmayan Taraflardan</i>	6833912	5,53378613	12524487	11,286388
Diğer Alacaklar				
<i>İlişkili Taraflardan</i>	-5376858	-29,024171		
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	-251234	-12,934332	1751205	916,01718
Stoklar	-1206726	-1,1513309	10845962	11,542502
Peşin Ödenmiş Giderler	469298	5,88704379	6225293	356,46106
Cari dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	83663			
Diğer Dönen Varlıklar	6347127	29,9666228	9074480	74,957449
TOPLAM DÖNEN VARLIKLAR	9055354	3,12081002	58730529	25,37725
Duran Varlıklar				
Maddi Duran Varlıklar	153108457	143,79372	12992993	13,898501
Maddi Olmayan Duran Varlıklar				
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	-19387736	-50,751065	12412054	48,128174
Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller	-47477	-2,4128231	-47477	-2,355978
Peşin Ödenmiş Giderler	56619		-659388	-100
Ertelenmiş Vergi Varlığı	24298	29,7554464	81659	
TOPLAM DURAN VARLIKLAR	133754161	91,1573795	134.533.841	1.103.189
TOPLAM VARLIKLAR	142809515	32,6878102	83510370	23,631967
KAYNAKLAR				
Kısa Vadeli Yükümlülükler				
Kısa Vadeli Borçlanmalar	-40306692	-58,935088	35656298	108,92284
Uzun Vadeli Borçların Kısa Vadeli Kısımları	774182	38,5232446	2009649	
Diğer Finansal Yükümlülükler			-182606	-100
Ticari Borçlar				
<i>İlişkili Taraflardan</i>	1016111	152,793592	-226826	-25,43326
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan</i>	31102005	77,3460414	2767168	7,3900847
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	638983	23,8736137	1081129	67,7656
Diğer Borçlar				
<i>İlişkili Diğer Borçlar</i>			-28176	-100
<i>İlişkili Olmayan Taraplara</i>	3710715	445,178601	830534	27684,467
Ertelenmiş Gelirler	11434394	263,416197	-934328	-17,71192
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	-120239	-100	-900037	-88,21505
Kısa Vadeli Karşılıklar				
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin	262480	24,5720165	241347	29,188375
Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	889290	10,4480444	2061335	31,957642

Tablo 23. Devamı

Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	9331024	7,23791334	42058040	48,420123
Uzun Vadeli Borçlanmalar	-1727279	-100	1727279	
Uzun Vadeli Karşılıklar				
<i>Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin</i>	208103	6,85413098	-307282	-9,190564
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	14603071	9151,05528	-475847	-74,88641
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	13083895	265,769366	944150	23,729063
Toplam Yükümlülükler	22414919	16,7473322	43002190	47,338626
Ana Ortaklığa Ait Öz kaynaklar	120394596	39,7279649	303047479	
Ödenmiş Sermaye	0	0	0	0
Paylara İlişkin Primler İskontolar	0	0	0	0
Sermaye Yedekleri	-729443	-100	0	0
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak				
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler/ Giderler				
Yeniden Değerleme Ölçüm Kazanç Ve Kayıpları	133393546	338,810508	0	0
Aktüeryal Kayıp Kazançlar	84066	12,4961352	477752	245,02113
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	181701	1,31249116	0	0
Geçmiş Yıllar Karları	40578170	50,5173632	33594316	71,888904
Dönem Net Karı/Zararı	-53113444	-132,68268	6436112	19,158336
Kontrol Gücü Olmayan Paylar				
Toplam Öz Kaynaklar	120394596	39,7279649	40508180	15,429378
Toplam Öz Kaynaklar Ve Yükümlülükler	142809515	32,6878102	83510370	23,631967

Tablo 24. TÜMOSAN AŞ'nin Aralık 2015- Aralık 2017 Dönemine Ait Gelir**Tablolarının Karşılaştırmalı Durum Analizi**

	2017-2016	Yüzde	2016-2015	Yüzde
	Fark (TL)	Oran	Fark (TL)	Oran
Hasılat	79260495	15,84606	5797873	1,172726
Satışların Maliyeti(-)	-106667769	28,30132	-28260756	8,106008
BRÜT KAR	-27407274	-22,2299	22537117	22,36864
Genel Yönetim Giderleri(-)	-877502	4,605336	-7476197	64,57338
Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri(-)	1930784	-3,26519	16835829	39,80428
Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)	-26802876		4974342	-100
Esas Faaliyetlerinden Diğer Gelirler	-2235774	-21,1461	1976855	22,99706
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler(-)	-8392551	568,8793	9398672	-86,4329
ESAS FAALİYETİ KARI	-44617993	-82,3186	14574960	36,78072
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	266891	30,44168	75250	9,388892
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler(-)	-64182	403,3053	9041	-36,2292
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI	-63582484	-115,473	14659251	36,28244
Finansman Gelirleri	-244405	-6,49061	82099	2,228883
Finansman Giderleri(-)	575337	-5,16765	-6869594	161,1125

Tablo 24. Devamı

Finansman Gelirleri/Giderleri.net	330932	-4,49152	-6787495	1169,385
Vergi Öncesi Dönem Karı /Zararı	-63251552	-132,618	7871756	19,767
Vergi Geliri/Giderleri	10138108	-132,281	-1435644	23,04994
Dönem Vergi Gideri	8248897	-98,8958	-1719506	25,96857
Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri	1889211	279,0794	283862	72,21445
Dönem Karı / Zararı	-53113444	-132,683	6436112	19,15834
Dönem Karının Dağılımı				
Ana Ortaklık Payı	-53113444	-132,683	6436112	19,15834
Kontrol Gücü Olmayan Paylar				
Pay Adedi	0	0	0	0
Pay Başına Kazanç	-0,4619	-132,692	0,056	19,17152
Dönem Karı/ Zararı	26947412	-67,3173	-73624744	-219,158
Diğer Kapsamlı Gelir Kısmı				
Kar veya zarardan yeniden sınıflandırılmayacaklar				
Maddi Duran varlıklar yeniden artışları	150517457		0	
Ertelenmiş Vergi Gideri	-17123911		0	
Aktüeryal Vergi Gideri	-492107	-82,4038	212602	55,28046
Ertelenmiş Vergi Gideri	98421	-82,4034	-42520	55,27965
Toplam Diğer Kapsamlı Gelir	132999860	27838,68	170082	55,28066
Toplam Kapsamlı Gelir	79886416	197,2106	6913864	20,58046
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı				
Ana Ortaklık Payı	79886416	197,2106	40508180	
Kontrol Gücü Olmayan Paylar				

3.6.4.2. TÛMOSAN AŞ Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

✓ Dönen Varlık ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişiklikler;

İşletmenin dönen varlıklarında 2017 yılında 2016 yılına göre %54,07'lik bir azalış meydana gelirken 2016 yılından 2015 yılına göre %737,87'lik bir artış meydana gelmiştir. Yıllara göre bu oranda azalış gerçekleşmiştir. Ticari Alacaklarında 2016 yılından 2017 yılına göre %679,96'lık bir artış, 2015 yılından 2016 yılına göre ise %122,49 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Stoklarda durum 2016'dan 2017'ye %1,15 oranında bir azalma, 2015'den 2016'ya %11,54 oranında bir artma söz konusu olmuştur. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına %7,23 oranında artış 2015 yılından 2016 yılına %48,42 bir artış olmuştur. Aralarındaki fark çok gibi gözükse de doğru orantılı bir şekilde artma gerçekleşmiştir.

✓ Dönen Varlık Duran Varlık Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin aktif yapısına bakıldığında duran varlıklar 2016 yılından 2017 yılına %91,15 artmışken, 2015 yılından 2016 yılına %1,10 oranında artmıştır. Ancak dönen varlıklar işletme varlıkları içinde duran varlıklara göre daha fazla paya sahiptir.

✓ Yabancı Kaynak- Öz Kaynak Hesaplarındaki Değişiklikler:

İşletmenin öz kaynakları 2016 yılından 2017 yılına % 39,72, 2015 yılından 2016 yılına %15,42 artış gösterirken, uzun vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %265,76, 2015 yılından 2016 yılına %23,72 oranında artış göstermiş yıllara göre artmıştır. Kısa vadeli yabancı kaynakları ise 2016 yılından 2017 yılına %7,23 2015 yılından 2017 yılına %48,42 bir artış göstermiştir. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Değişim hızı Öz Kaynaklara göre daha hızlı gerçekleşmiştir.

✓ Duran Varlıklar ile Öz kaynaklardaki ve Devamlı Sermayedeki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında duran varlıklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına % 91,15, 2015 yılından 2016 yılına % 1,10 artış olmuşken, öz kaynaklardaki artış 2016 yılından 2017 yılına 39,72, 2015 yılından 2016 yılına %15,42 artış göstermiştir. Uzun vadeli yabancı kaynaklarda 2016 yılından 2017 yılına 265,76, 2015 yılından 2016 yılına %23,72'lik bir artış olmuştur.

✓ Stoklarla Satışlardaki Değişiklikler:

Şirketin Finansal Tablosu incelendiğinde stoklarda bir artma meydana gelirken, gelir tablosuna bakıldığında hasılda 2016 yılından 2017 yılına %15,84 bir artış ve 2015 yılından 2016 yılına %1,172'lik bir artış göstermiştir. Yıllara göre bu negatiflik kendisini artı bir şekilde gerçekleştirmiştir. İşletmede satışlardan gelecek talepleri fazlasıyla karşılayabilmektedir.

✓ Ticari Alacaklarla Satışlardaki Değişiklikler:

İşletmeye bakıldığında ticari alacaklar 2016 yılından 2017 yılına %679,96 ve 2015 yılından 2016 yılına %122,494 oranında artarken, net satışlar da artmıştır. Bu durumda işletmenin satışlarından kaynaklanan ticari alacak artışının meydana geldiği söylenebilir.

✓ Ticari Alacaklar – Ticari Borçlardaki Değişiklikler:

İşletmede ticari alacaklar 2016 yılından 2017 yılına %679,96 ve 2015 yılından 2016 yılına %122,494 oranında artarken, ticari borçlarında da 2016 yılından 2017 yılına %16,74, 2015 yılından 2016 yılına ise %47,33'lük bir artışla karşı karşıyadır. Sonuçlar incelendiğinde işletme alacaklarını daha çok karşıladığı görülmektedir.

Karşılaştırmalı tablolar analizi için bilanço ve gelir tablolarına bakılarak sonuçları hesaplayabiliriz. Şirketin Net çalışma Sermayesini yıllara göre analizi aşağıda hesaplanmıştır.

✓ Net Çalışma Sermayesi:

NÇS=DÖNEN VARLIKLAR-KVB

NÇS(2015)=231.429.844 -86.860.663=144.569.181

NÇS(2016)=290.160.373 – 128.918.703 =161.241.670

NÇS(2017)=299.215.727 – 138.249.727 =160.966.000

-İşletmenin faaliyetlerini yürütecek kadar nakitinin olup olmadığını gösterir.

-Firmanın net çalışma sermayesinde 2015 yılından 2016 yılına doğru bir artış meydana gelirken 2017 yılında 2016 yılına göre 275.670 tutarında bir azalma meydana gelmiştir.

-Nakit rezervin en fazla olduğu yıl 2016'dır.

✓ Cari Oran:

CO(2015) =231.429.844 /86.860.663= 2.66

CO(2016) =290.160.373/128.918.703= 2.25

CO(2017) =299.215.727/138.249.727 = 2,16

-İşletmenin kısa vadeli borçlarını paraya çevrilmesi olası olan varlıkları ne ölçüde karşılayabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranında 2015 yılından 2017 yılına doğru azalış olmuştur.

-Şirket bu 3 yılda cari (dönen) varlıklarıyla kısa vadeli borcunu karşılamakta zorlanmaktadır.

✓ Asist Test Oranı:

$$1 \quad \frac{1}{1 \quad \text{ç}}$$

$$1 \quad \frac{\quad}{\quad}$$

$$1 \quad \frac{\quad}{\quad}$$

$$1 \quad \frac{\quad}{\quad}$$

kısa vadeli borçların ne ölçüde karşılanabildiğini gösterir.

-Firmanın cari oranı 2015 yılından 2017 yılına doğru azalmıştır. Firma likit varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilmekte zorlanmaktadır.

✓ Nakit Oranı:

$$1 \frac{\text{ö} \quad 1}{1 \quad \text{ç}}$$

$$1 \quad \underline{\hspace{10em}}$$

$$1 \quad \underline{\hspace{10em}}$$

$$1 \quad \underline{\hspace{10em}}$$

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçlarını ne ölçüde karşılayabildiğini ortaya koyar.

-Şirketin para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçları;

-2015 yılında %29,

-2016 yılında %47,

-2017 yılında %41 oranında karşılar.

✓ Alacak Devir Hızı:

$$1 \quad 1 \quad \frac{\text{İŞ}}{1}$$

$$\underline{\hspace{10em}}$$

$$\underline{\hspace{10em}}$$

$$1 \quad 1 \quad \underline{\hspace{10em}}$$

- Şirketin alacaklarının yılda kaç kez devrettiğini gösterir.

- Firma alacaklarını 2015 yılında 1.15 kez, 2016 yılında 0.95 kez, 2017 yılında 0.69 kez devretmektedir.

SONUÇ

Muhasebe işletmeler arasında karşılıklı ilişkiler ve işletmelerin varlıkları, kaynakları, gelir ve giderlerinde değişim meydana getiren, işletmelere ait bilgileri kaydeden ve muhasebe işletmelerin dili yada işletmenin sinir sistemi konumundadır yani insanların vücudunda bu faktörler ilgili organlara nasıl ulaşıyorsa muhasebe sayesinde işletmelerin ihtiyaç duyduğu bilgiler sağlanır ve işletmelerin durumu hakkında yargıya ulaşılabilir. İşletmelerin göstermiş oldukları faaliyetleri, finansal analiz teknikleriyle Borsa İstanbul’ da işlem gören firmaların finansal performansını ölçmek, sınıflandırmak ve bu şirketler için tespit edilen karlı yatırım ve kurumsal yönetim puanını saptamak ve ilgililere yansıtılmaktadır.

Finansal analiz; İşletmenin içerisinde alınmış olan kararların veya mevcut düzenlemelerin amacına ulaşmasında önemli bir rol üstlenen işletmenin faaliyetlerindedir. Bu faaliyetleri ne ölçülerde yansıtıldığının değerlendirilmesi olup ve böylelikle finansal tabloların faaliyetleri analize uygun hale getirilmesinin sağlanması için yapılmaktadır.

Çalışmada finansal tablolar analizi kullanılarak Türkiye savunma sanayi şirketleri üzerine karşılaştırılmalı bir finansal analiz yapılmıştır. Karşılaştırmalı finansal, analiz işletmelerin birbirini izleyen en az iki veya daha fazla faaliyet dönemine ait finansal tablolarının karşılaştırmalı olarak düzenlenmesi ve bu tablolarda yer alan kalemlerin zaman içinde göstermiş olduğu gelişmelerin ve bu yöndeki değişikliklerin tespit edilip incelenmesi ayrıca sağlanacak bilgilerle gelecek için alınacak kararlara yol göstermesidir. Karşılaştırmalı analiz sayesinde işletmenin satışları, satışların maliyeti gelir kaynakları ile giderleri hakkında bilgi edinilir. Yapılan çalışmada savunma sanayi şirketlerinin 2015, 2016 ve 2017 finansal tablolar doğrultusunda sonuçlarını yıllara göre değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın sonuçları;

Çalışmaya konu olan firmaların 2015-2017 yıllarını kapsayan analizde araştırmaya konu olan şirketlerin dönen varlıkları ile kısa vadeli yabancı kaynakları incelendiğinde, dönen varlıklar açısından en yüksek değeri 2016-2017 yıllarında %92,34 oranında KATMERCİLER sahipken aynı şekilde dönen varlıklar açısından %3.12 ile en düşük değere sahip olan şirket TUMOSAN’ dır. Kısa vadeli yabancı kaynaklar açısından bakıldığında en yüksek oran 2016-2017 yıllarında %65.19 ile KATMERCİLER, en düşük oran ise yine aynı yıllarda %0.56 oranıyla OTOKAR şirkettir. Bu durum KATMERCİLER açısından net çalışma sermayesinin yeterli olduğunu gösterir. Dönen

varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynakların karşılaştırılması yapılarak işletmelerin likit düzeylerine ulaşılır.

Net çalışma sermayesinde en yüksek hesap değeri 2017 yılında 168.837.696 TL ile KATMERCİLER şirketine aittir ve bu değer olumlu karşılanılabilir. En düşük hesap değeri 234.803 TL ile OTOKAR şirkettir. Nakit rezervine sahip olan en yüksek şirket KATMERCİLER olmuştur. Buda şirketin faaliyetini devam ettirirken sıkıntı yaşamamasına yol açacağı için olumsuz karşılanır.

Çalışmaya konu olan şirketlerin dönen varlıklar ve duran varlıkların hesaplarındaki değişiklikler incelendiğinde, dönen varlıklar açısından en yüksek oran 2016-2017 yıllarında %92,34 ile KATMERCİLER olup en düşük değer yine aynı yıllarda %3,12 ile TÛMOSAN olmuştur. Duran varlıklar açısından incelendiğinde en yüksek değer 2016-2017 yıllarında %91,15 ile TÛMOSAN ve en düşük değer ise 2015-2016 yıllarında %42,885 ile OTOKAR şirketine aittir. KATMERCİLER şirketinin dönen varlıklarının fazla olması varlıklarının da fazla olduğu anlamına gelmektedir. Konuya genel olarak bakıldığında ise dönen varlıkların, duran varlıklardan hızlı geliştiği gözlenmiştir. Dönen varlıkların fazla olması şirketin varlıklarını artırdığı anlamına gelmektedir. Buna karşın elde edilen veriler ile TÛMOSAN şirketinin duran varlığa yatırım yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Dönen varlıkların fazla olması şirketlerin iyi yönde seyrinin göstergesidir ancak duran varlığa yatırım yapan TÛMOSAN A.Ş. için durum kötü yönde seyretilmektedir. Bunun sebebi ise şirketin sabit kıymetleri üzerinde kullandığı banka kredilerine ilişkin ipoteklerin olduğu düşünülmektedir.

Yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar hesapları incelendiğinde yabancı kaynaklar açısından bakıldığında 2016-2017 yılları arasında %267,76 ile TÛMOSAN şirkettir. En düşük değer ise 2015-2016 yıllarında %-17,387 ile OTOKAR şirkettir. Öz kaynaklar incelendiğinde en yüksek hesap değeri %39,72 ile aynı şekilde TÛMOSAN şirketine ait olup en düşük hesap değeri ise 2016-2015 yıllarında %0,93 ile OTOKAR şirketine aittir. TÛMOSAN şirketinin yabancı kaynaklar değişim hızı öz kaynaklar değişim hızından daha fazladır. Öz kaynakların yabancı kaynaklardan fazla olması işletmelerin finansal yapısının güçlü olduğunu ve kısa vadede maddi duran varlıklarda yenilmeye ihtiyaç olmadığını gösterir.

Şirketlerin öz kaynaklar ile duran varlıklar hesap değerleri incelendiğinde öz kaynaklar açısından en yüksek değer 2016-2017 yıllarında TÛMOSAN şirketine %39,72 oranındadır. En düşük değer 2015-2016 yılları arasında %0,93 ile OTOKAR şirketine aittir. Duran Varlıklar incelendiğinde en yüksek değer 2016-2017 yıllarında %91,15 ile

TÜMOSAN şirketine ait olup en düşük değer 2015-2016 yılları bazında %-42.885 ile OTOKAR şirketindedir. Yani OTOKAR A.Ş' nin geçmiş dönem zararlarından dolayı negatif yönde olması şirketin, öz kaynağının azaldığını ve varlıklarını devam ettirebilmek için öz kaynaklarını kullandığı şekilde yorumlanabilmektedir.

Şirketlerin ticari alacakları ile ticari borçları incelendiğinde en yüksek ticari alacaklar hesap değeri 2016-2017 yılları arası % 679,96 ile TÜMOSAN şirketinin en düşük ticari alacaklar ise %-90,85 ile OTOKAR şirketindedir. Ticari borçlar açısından ise 2016-2017 yılları arasında %398,536 ile ASELSAN şirketine aittir. Bu durum şirketin likiditesini düşürmektedir. En düşük hesap değeri ise 2015-2016 yılları arasında %-21,89 ile KATMERCİLER şirketine aittir. KATMERCİLER borcunu azaltmıştır ve likiditesini arttırdığı öngörülmektedir. TÜMOSAN şirketi ticari alacaklarında önemli ölçüde avantaj sağlamış bununla birlikte satış politikasının olumlu düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Cari oran incelendiğinde en yüksek hesap değeri 2015 yılında 2.66 ile TÜMOSAN şirketine ait olup en düşük hesap değeri ise 1,29 ile OTOKAR şirketine aittir. TÜMOSAN bu 3 yılda da rahatlıkla cari (dönen) varlıklarıyla kısa vadeli borcunu karşılayabiliyor. Bu oranın 1,5 le 2 arasında değer olması gerekmektedir. TÜMOSAN şirketinin durumu diğer şirketler bazında incelendiğinde parlak değildir. ASELSAN ise 2017 ve 2016 yılında olumsuz sonuçlarla karşı karşıya gelmiştir. Bunun sebebi reeskont döviz kredilerinden, proje finansmanı amacıyla temin edilen faizsiz kaynaklardan ve Savunma Sanayi Müsteşarlığından alınan kredilerden kaynaklandığı düşünülmüştür.

Şirketlerin asist test oranı hesapları incelendiğinde en yüksek hesap değeri 2015 yılı itibariyle 1.58 ile TÜMOSAN şirketine ait olup en düşük hesap değeri ise yine 2015 yılında 0.75 ile Otokar şirketine aittir. TÜMOSAN A.Ş. likit varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilecek güce sahiptir. Ancak OTOKAR A.Ş satışların durması halinde borçlarını ödeyebilmede yeterli olmadığı düşüncesine yol açmaktadır. Sonuçlara genel olarak bakıldığında ASELSAN şirketi tüm yıllarda likit varlıklarıyla Kısa vadeli borçlarını karşılayabilecek durumdadır. OTOKAR şirketi 2017 yılında karşılayabilmektedir yalnız 2016 ve 2015 yılında borçlarını karşılamakta zorlanmaktadır. KATMERCİLER şirketi borçlarını rahatlıkla sadece 2015 yılında karşılarken diğer yıllarda zorluk çekmektedir. TÜMOSAN şirketi en yüksek borçlarını karşılayacak duruma sahip şirket konumundadır.

Nakit oranı incelendiğinde en yüksek hesap değeri 2017 yılında 0.84 ile ASELSAN olup en düşük değer ise 2016 yılında 0.20 ile KATMERCİLER' dir. ASELSAN şirketi para ve benzeri varlıklarının kısa vadeli borçlarını önemli ölçüde karşılayabilmektedir. Nakit oranının yüksek olması ASELSAN şirketi için daha fazla yükselirse dez avantajlı bir

durum olacaktır. İşletmenin gelir düşüklüğü yaşadığı sonucunu ortaya çıkarır ancak şuan durumu oldukça iyi seyretmektedir ve fon kaynaklarını artırdığı sonucuna ulaşılabilir. Burada en düşük oran KATMERCİLER' e ait olup oranın 0,20'nin altına düşmesi durumunda şirket borçlanmaya kredi almaya gidebilir ve bu olumsuz durum şirket için tehlike arz etmektedir. Nakit oranı, faaliyetlerden sağlanan fon girişlerinin durması ve alacakların tahsil edilmesi durumunda işletmenin kısa vadeli borçlarını ödeme gücünü yansıtır.

Şirketlerin alacak devir hızı hesap değerleri incelendiğinde en yüksek değer 2015 yılında 1.15 ile TÛMOSAN olup en düşük değer ise 2015 yılında 0.07 ile OTOKAR şirketine aittir. TÛMOSAN şirketi alacaklarını yılda en fazla 2015 yılında devretmiştir total olarak en yüksek devire sahiptir.

Genel olarak bakıldığında savunma sanayi şirketlerinin sıkıntısı sermaye yönetimde bir yandan faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamaya çalışırken diğer yandan borç ve öz kaynaklarını verimli kullanarak karı hedefledikleri gözlemlenmiştir. Şirketler faaliyetlerinin devamlılığı sebebiyle kredi riski, likidite riski, piyasa riski ve kur riskine maruz kalmaktadırlar.

Sonuç olarak yapılan bu çalışma, işletmelerin mali durumunu ve finansal yapısını ortaya koyar nitelikte olduğu düşünülmektedir. İşletmeye ait 3 yıllık verilerin incelenmesi işletmeler üzerine tahmin yapma fırsatını ortaya çıkarmıştır. Bu mali teknikler ortaya çıkabilecek işletmeler ile ilgili soruları yanıtlamaktadır.

Çalışma Borsa İstanbul' da faaliyet gösteren savunma sanayi şirketleri üzerinde yapılmış olup bir sonraki yapılacak olan çalışmalar açısından kullanılabilir örnekler fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Etkin bir finansal faaliyet uygulamalarının şirketler, şirket sahipleri, şirket ortakları, rakipler ve yatırımcılar açısından önemli olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Acar D., Tetik N. (1998). *Tekdüzen Hesap Planına Uygun Genel Muhasebe*, Akdeniz Matbaası, Isparta.
- Akbulut Ö. (1923-2008). *Türkiye 'de Finansal Tabloların Tarihsel Gelişim Süreci*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akdoğan N., Tenker N. (1997). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*, Lebib Yayıncılık, Ankara.
- Akdoğan N., Büyükmirza K., Tenker N. (2007). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akgüç Ö. (1985). *Mali Tablolar Analizi*, Can Yayını, İstanbul.
- Akgüç Ö. (1995). *Mali Tablolar Analizi*, Can Yayını, İstanbul.
- Akgüç Ö. (1990). *Mali Tablolar Analizi*, Avcıol Matbaacılık, İstanbul.
- Akıncı N., Ünlen M. (1985). *Mali Tablolar Analizi*, BİLGEHAN Basımevi, İzmir.
- Akıncı N., Ünlen M. (1985). *Mali Tablolar Analizi*, Barış Yayınları, İzmir.
- Arıkan T., Akgüç Ö. *Mali Tablolar Analizi*, Başkent Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Bektöre S., Sözbilir H., Çömlekçi F. (1995). *Mali Tablolar Anazlizi*, Birlik Ofset Yayıncılık, Eskişehir.
- Bektöre S., Sözbilir H., Çömlekçi F. (1996). *Mali Tablolar Anazlizi*, Birlik Ofset Yayıncılık, Eskişehir.
- Bozkurt., Öksüz., Karakuş. (2014). "Finansal Tablo İlanlarının Hisse Getirileri Üzerindeki Etkisi; BİST' de Ampirik Bir Uygulama", *Maliye ve Finans Yazıları*, Cilt: 1/103, 112-141.
- Büker S., Aşıkoğlu R., Sevil G. (1997). *Finansal Yönetim*, Anadolu Üniversitesi Basım Evi, Eskişehir.
- Ceylan A. (2001). *İşletmelerde Finansal Yönetim*, Ekin Yayınları, Bursa.
- Cebeci Y. (2014). *Finansal Tablolar Analizi Açısından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tablolar İle Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ndeki (MSUGT) Finansal Tabloların Karşılaştırılması*, (Basılmamış Yüksek lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çabuk A., Lazol İ. (2000). *Mali Tablolar Analizi*, Vipaş Kitabevi, Bursa.
- Durmuş H. (1986). *Mali Tablolar Tahlili*, Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı, Eskişehir.
- Ercan M., Ban Ü., (2005). *Değere Dayalı İşletme Finansı Finansal Yönetim*, Gazi Yayını, Ankara.
- Gönenli A. (1979). *Finansal Tablolar*, Sermet Yayınevi, Ankara.
- Gürsoy T. (2007). *Finansal Yönetim İlkeleri*, Doğu Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Gücenme Ü.(2000). *Mali Tablolar Analizi Mali Analiz Teknikleri Enflasyon Muhasebesi Ek Mali Tabloların Düzenlenmesi Menkul Kıymet Yatırımlarında Temel Analiz*, Marmara Yayınevi, Ankara.
- Kargın., Aktaş. (2011). “*Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Raporlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi*”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Cilt: 52, 1-24.
- Koç Y. (1973). *İşletmelerde Mali Analiz Teknikleri*, Sevinç Matbaası, Ankara.
- Lalik Ö. (1982). *Finansal Muhasebe*, Aitia Muhasebe Yüksekokulu Yayınları, Ankara.
- Lemerchand., Fran. (2006). “*Avrupa Muhasebe Sisteminin Uyumsallaştırılması, Tarihsel bir Perspektif*”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Cilt: 29, 6-15.
- Özer M. (1995). *Vergi Kanunları ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi Kapsamında Mali Tablolar ve Finansal Analiz Envanter ve Değerleme Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması Finansal Analiz Teknikleri Bilgisayar Muhasebe Yazılımında Mali Tabloların Düzenlenmesi Bilgisayar Muhasebe Yazılımları ve Finansal Analiz Uygulama ve Örnekler*, Cilt 1, Özkan Matbaa, Ankara.
- Özer M. (1997). *Vergi Kanunları ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi Kapsamında Mali Tablolar ve Finansal Analiz Envanter ve Değerleme Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması Finansal Analiz Teknikleri Bilgisayar Muhasebe Yazılımında Mali Tabloların Düzenlenmesi Bilgisayar Muhasebe Yazılımları ve Finansal Analiz Uygulama ve Örnekler*, Cilt 2, Özkan Matbaa, Ankara.
- Özyürek M. (1994). *Ekonomi-Maliye-Muhasebe Sorunlarına Bakış*, TÜRMOB Yayınları, Ankara.
- Sarıaslan H., Erol C., (2008). *Finansal Kurumlar ve İlkeler*, Siyasal Kitabevi, Ankara.

- Sevilengül O. (1998). *Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile Genel Muhasebe*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Sevilengül O. (2003). *Genel Muhasebe*, Gazi Yayınevi, Ankara.
- Sürmen Y. (2012). *Muhasebe-1*, Celepler Matbacılık, Trabzon.
- Türkiye Muhasebe Standartlar Kurulu. (2008). *Türkiye Muhasebe Standartları: TMS/TFRS*, TMSK Yayınları, Ankara.
- Türkiye Muhasebe Standartlar Kurulu. (2009). *Türkiye Muhasebe Standartları: TMS/TFRS*, TMSK Yayınları, Ankara.
- Türkiye Muhasebe Standartlar Kurulu. (2017). *Türkiye Muhasebe Standartları: TMS/TFRS*, TMSK Yayınları, Ankara.
- Uzun E. (2018). “*Türkiye Muhasebe / Finansal Raporlama Standartlarının Muhasebe Kalitesi Üzerine Etkisi*”, *Akademik Bakış Uluslar arası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 65, 28-38.
- Zor, Karakuş. (2014). “*Tek Düzen Hesap Planı ve UFRS’ ye Göre Elde Edilen Finansal Oranların Hisse Getirileri ile İlişkisinin Karşılaştırmalı İncelenmesi: BIST’ te Bir Uygulama*”, *Journal of Yasar University*, Cilt: 9/34, 5870-5886.
- WEB_1. (2009). <http://www.muhasabedersleri.com>(01.02.2018).
- WEB_2. (1975). ASEL SAN. <http://www.aselsan.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/Sayfalar/Yillik-Faaliyet-Raporlari.aspx>(11.05.2018).
- WEB_3. (1963). OTOKAR. <https://www.otokar.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/yillik-ve-ara-donem-faaliyet-raporlari>(11.05.2018).
- WEB_4. (1985). KATMERCİLER. <http://www.katmerciler.com.tr/L/TR/mid/374/Finansal-Raporlar.htm>(11.05.2018).
- WEB_5. (1975). TUMOSAN. <http://www.tumosan.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/bagimsiz-denetim-raporlari>(11.05.2018).<http://www.bloomberght.com/borsa/hisse/aselsan>(20.05.2018).
- WEB-6. (2018). <http://www.bloomberght.com/borsa/hisse/aselsan>(20.05.2018).
- WEB_7. (2018). <http://www.bloomberght.com/borsa/hisse/katmerciler-arac>(22.05.2018).

- WEB_8. (2018). <http://www.bloomberght.com/borsa/hisse/otokar>(23.05.2018).
- WEB_9. (2018).<http://www.bloomberght.com/liste/arama?ara=TÜMOSAN>(25.05.2018).
- WEB_10. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/asels-aselsan/sirket-bilgileri/>(25.05.2018).
- WEB_11. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/asels-aselsan/bilanco/2018-3/1/>(25.05.2018).
- WEB_12. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/otkar-otokar/>(25.05.2018).
- WEB_13. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/otkar-otokar/sirket-bilgileri/>(26.05.2018).
- WEB_14. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/otkar-otokar/bilanco/2018-3/1/>(26.05.2018).
- WEB_15. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/katmr-katmerciler-ekipman/>(26.05.2018).
- WEB_16. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/katmr-katmerciler-ekipman/sirket-bilgileri/>(26.05.2018).
- WEB_17. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/tmsn-tumosan-motor-ve-traktor/>(27.05.2018).
- WEB_18. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/tmsn-tumosan-motor-ve-traktor/sirket-bilgileri/>(27.05.2018).
- WEB_19. (2018). <http://finans.mynet.com/borsa/hisseler/tmsn-tumosan-motor-ve-traktor/bilanco/2018-3/1/>(27.05.2018).

ÖZ GEÇMİŞ

Tezin yazarı Ayşe KOCA 01.01.1994 yılında Ankara'da doğmuştur. İlk ve orta (2000-2009) yılları arasında, lise öğrenimini (2009-2012) yıllarında Ankara'da tamamlamıştır. Lisans Eğitimine 2012 yılında Rize ili Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde başlayıp 2016 yılında mezun olarak tamamlamıştır. 2016 yılı içerisinde yine Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Pedagojik Eğitim Sertifikası ve KOSGEB Girişimcilik Sertifikası almıştır. 2013 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümüne başlamıştır. 2016 yılında Trabzon ili Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalında Yüksek Lisansı kazanmış ve halen devam etmektedir. 2016 yılı içerisinde Trabzon İlinde 1 yıl Muhasebe bölümünde çalışmıştır.